DE

DIALECTI BOEOTICAE MVTATIONIBVS.

DISSERTATIO PHILOLOGICA

QVAM

AD SVMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES
AVCTORITATE AMPLISSIMI PHILOSOPHORVM ORDINIS
IN VNIVERSITATE FRIDERICIA GVILELMIA RHENANA

RITE IMPETRANDOS

VNA CVM SENTENTIIS CONTROVERSIS

DIE XIII. M. AVGVSTI A. MDCCCLXXXI HORA XII

PVBLICE DEFENDET

SCRIPTOR

GVILELMVS LARFELD

RHENANVS.

ADVERSARIORVM PARTES SVSCIPIENT:

IOHANNES KREVTZER, DR. PHIL.
HENRICVS WOLF, DR. PHIL.

BONNAE

TYPIS P. NEVSSERI.

FRANCISCO BVECHELER

HERMANNO VSENER

S.

Compendia.

CIG = Corpus inscr. Graec.
Lk = Leake, travels in Northern Greece.
R = Rangabé, Antiquités Helléniques.
K = Keil, Sylloge inscr. Boeot.
Lb = Lebas-Waddington, Inscriptions grecques et latines.
K^2 = Keil, Zur Syll. inscr. Boeot.
D = Decharme, Recueil d'inscr. inédites de Béotie.
C = Cauer, delectus inscr. Graec.
M = Meister, die inschriftl. Quellen des böot. Dialekts.

De dialecto Boeotica peculiari commentatione disseruerunt E. Beermann in G. Curtii „Studien zur griech. und lat. Gramm.“ IX. Leipzig 1876. pp. 1—86, A. Fuehrer in dissertatione inaugurali Gottingae eodem anno foras data. — Qui viri docti universam sermonis condicionem atque indolem diligentissima cum cura enarraverunt; mutationum quas dialectus in temporum decursu contraxerit, haud aeque rationem habuerunt. Has adumbrare studuit R. Meister, „Zur Chronologie des böotischen Vocalismus“ in Fleckeiseni ann. 1879. pp. 513—526. Neque vero quas dialecti diversis aetatibus subierint sonorum attenuationes et corruptiones pro certo adfirmare licet, nisi accurate definito temporis spatio, quo unusquisque titulus lapidi videatur esse incisus. Quae res omnino posita est in titulorum litteratura, in dialecti condicione, in argumentis.

Atque litterarum formis in titulorum aetate indaganda et Beermann et Fuehrer mirum quantum tribuerunt, et Meister „Die inschriftlichen Quellen des böotischen Dialekts“ in „Beiträge zur Kunde der indogerm. Sprachen“. 1880. V pp. 185—238. VI pp. 1—66 hanc normam secutus totum titulorum numerum in ordines digerere periclitatus est. — Verum tamen magnopere equidem vereor, ne iusto magis ad litteraturam respicientes viri docti a recta via deducantur. Litterarum enim ratio quam sit vana atque ambigua, in titulis praecipue aetate Macedonica confectis, — cum non nusquam in una eademque inscriptione variae obviam fiant litterarum formae — sat est expositum a viris de re epigraphica Graeca optime

meritis [1]). Quorum in partes ego totus abeo; quamquam non is sum, qui in universum plane negarim, etiam post novam litteraturam in usum receptam esse quas litterarum mutationes admodum certis liceat adscribere temporum spatiis. Id unum nego: quam multo post eam aetatem, qua litterarum ductus sive hi sive illi sint usurpati, confecti sint tituli, nisi ratione grammatica ullo modo posse demonstrari. — Accedit quod litterarum ductuum persaepe ab eis qui descripserunt parum ratio est habita, ut in titulis permultis quae litterarum species ab altero tradantur, alterius apographo improbentur. Qua de causa priusquam de litterarum formis, quales maxime diversis temporibus in diversis Graecorum civitatibus obtinuerint, certius statuere liceat, id summa opera curandum est, ut certis apographis vel ectypis titulorum scripturae suppeditentur.

Minus a recta via aberrabimus, titulorum sermonem si sequemur ducem. Namque in aprico est positum, firmiorem ac stabiliorem quam litterarum usum dialecti esse condicionem. Atque sunt, qui titulos haud paucos ad antiquitatis speciem compositos contendant; litterarum ei fraude decepti. Mihi contra haec stat sententia: titulorum — Graecos dico — qui aetatem tulerint numerum vel maxime exiguum dialectum exhibere non eam, quae quibus lapicidae fuerint temporibus, in populi oribus viguerit. Nec si quando pristinam sermonis speciem lapidibus incidere conati sunt quadratarii, fecerunt impune; sed — ut erant homines indocti — formas suis auribus consuetas priscis intermiscuerunt. Itaque quotienscunque litteratura cum dialecti specie pugnare videtur — nisi quin multo demum post eam aetatem, qua illa sermonis species viguerit, in usum venerint litterarum formae, nullo modo dubitare licet — rectius dialecti quam litterarum testimonium sequemur.

Certissima ad titulorum aetatem indagandam indicia sunt

---

1) Vide Boeckh in prooemio ind. schol. hibern. Berol. 1821. p. 3. (Kl. Schrift. IV p. 166). Franz „elem. epigr. Graecae“ p. 39. Ross in Jahni ann. LXIX p. 517 et in commentatione „Alte lokrische Inschrift von Chaleion oder Oiantheia“. Leipzig 1854. p. 15. Rangabé in praef. ad „Antiqu. Helléniques“. II. Athènes 1855. p. II.

argumenta. Qua in re id vel maxime est dolendum, quod in argumentis adeo paucis certa licet deprehendere aetatis vestigia. Verum vix metuendum, ne a iusta via deerremus, si ad eorum titulorum quorum aetas certa est, sermonem respicientes, prout incertorum dialectus magis huius vel illius sermoni vicina videbitur, inter hos titulos, qui commentationi nostrae cardinum tamquam locò fungentur, inseremus.

Parvi ad rem nostram momenti cum propter dialecti speciem sibi non constantem tum propter lectionem incertam titulus est misere traditus 65 [1]) Lebad. regnante Amynta Macedonum rege (inter a. 399—383 aut 381—369 a. Chr.; cf. Curtius, Griech. Gesch. III^{3} p. 411 sqq., imprimis veterum locos in adnot. 9 p. 787 allatos, et K p. 40) exaratus.

Item propter mixtam sermonis speciem perexigui est pretii tit. 308 Theb. Leuctricae pugnae anno (371 a. Chr.) tribuendus.

Proximus est eiusdem urbis titulus 309 altero bello sacro i. e. inter a. 355—346 a. Chr. n. confectus. Quae inscriptio cum catalogum exhibeat pecuniarum per tres annos ab aliquot Thebanorum sociis ad hoc bellum gerendum conlatarum, coniciendum fortasse, revocandam eam esse ad annos 355—353 a. Chr. Verum praestat cautius quam audacius iudicare nec certe multum a vero recedemus titulum ca. a. 350 a. Chr. lapidi esse insculptum proferentes. — De Byzantinis Thebanorum sociis cf. Demosth. orat. in Phil. 3, 34.

Eadem aetate confectus videtur tit. 310 is quoque Thebanus. In quo cum Hypatodori (v. 2) et Aristogitonis (v. 4) nomina deprehendantur, forsitan statuendum, eosdem statuarios Thebanos esse intellegendos, qui anathema prisca litteratura exaratum Delphis repertum CIG 25 exsculpserint. Quae sententia inde stabilitur, quod etiam Andro v. 7 et Caphisias v. 9 artifices Thebani innotuerunt nec Timonis v. 13 memoria oblitterata est (cf. Brunn, Gesch. d. griech. Künstler I p. 296). — Quae coniectura si vera est cernitur, et ea aetate, qua artifices illi floruerint (floruit vero Hypatodorus auctore Plinio 34, 19 ol. 102 = a. 370 a. Chr.) litteraturae Ionicae in Boe-

1) Vide indicem titulorum p. 40 sqq.

otiam aditum patuisse neque titulum nostrum medio quarto a. Chr. saec. recentiorem posse putari (cf. Meister, Fleckeis. ann. l. c. p. 519).

Eidem aetati adsignandum anathema Leuctrae repertum 268 a Praxitele Atheniensi confectum, qui teste Plinio l. c. inter ol. 104—110 (a. 364—340 a. Chr.) floruit. Annum 338 a. Chr. titulum non superare adfirmavit Meister l. c., cum Thespiae inter ol. 102, 2—110, 3 (a. 371—338 a. Chr.) deletae iacuerint. Nec tamen titulus in Thespiensium urbe, sed Leuctrae repertus est.

Continuatur agmen titulo 11 Orch. equitum nomina continenti, qui ex expeditione sub Alexandro Magno in Asiam facta in patriam reversi anathema dedicavere Iovi Servatori. Quem titulum aut a. 330 aut 329 a. Chr. esse exaratum inde probatur, quod a. 330 ad finem vergente Alexandrum milites in Graeciam dimisisse constat (cf. Foucart, Bull. de corr. Hell. III. 1879. p. 457. Meister, „Beitr.“ V. p. 205 sq.).

Aetate proximus est titulus Megaricus Aegosthenensis Lb 1, quo titulo honores continentur ab Aegosthenensium civitate in Siphenses Boeotos conlatos. Quod decretum dialecto Boeotica confectum lapicidae Megarensis incuria sermone Megarico temperatum est. — Praeter hunc tituli undecim alii Lb 2—11 sermone Megarico scripti eodem lapide exhibentur, quorum argumentis id evincitur: ea aetate qua sint concepti, Aegosthena urbem fuisse Boeotorum, Onchestiorum finibus adscriptam [1]), cum hoc legatur in initio titulorum: *τοῦ δεῖνος*

---

1) Bursianus quidem in libro „Geogr. von Griechenld.“ I. 1862. p. 232 Strabonis testimonio nisus lib. IX p. 412 haec proferentis: „*Ὀγχηστὸς δ' ἐστίν, ὅπου τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνήγετο ἐν τῇ Ἁλιαρτίᾳ*“ — sibi persuasit, Onchestum fuisse „Mittelpunkt einer alten Amphiktyonie, welche hauptsächlich die am inneren korinthischen Meerbusen gelegenen Städte und zwar nicht bloss böotische umfasst zu haben scheint, wie wir denn noch später das megarische Aegosthenae als Glied derselben finden. Obschon Vorort dieses Bundes, war Onchestos doch kein selbstständiges Mitglied des böotischen Bundes, sondern gehörte zur *Ἁλιαρτία*, dem Gebiete der Stadt *Ἁλίαρτος*.“ — Idem iam Lebasius, Revue arch. 1844. p. 169 protulerat. At vide quae contra disputavit Boeckh, Berl. Monatber. 1857. p. 485 (Kl. Schriften VI. p. 366).

ἄρχοντος ἐν Ὀγχηστῶι, ἐπὶ δὲ πόλιος τοῦ δεῖνος. In eisdem titulis archontis et polemarchorum munera, quae erant Boeotorum propria, deprehenduntur. Ad eandem aetatem referendi titt. Lb 34[ab] 35. — In ceteris vero titulis qui aetatem tulerunt Megaricis singulae civitates popularibus utuntur magistratibus: rege, scriba, demiurgis (vide tit. Aegosthen. Lb 12 (= C 34), Pagis repertum ib. 17, Megarae 26—34). Atque Megarenses ab Achaeorum foedere, cuius inde ab Antigoni Gonatae temporibus i. e. ab a. 243 a. Chr. fuerant participes (Polyb. 2, 43, 5. 20, 6, 8) eo tempore descivisse Boeotorumque civitati se adplicuisse, quo Cleomenes dux Lacedaemoniorum in Isthmo castra posuit Corinthumque oppugnavit, auctor est Polybius [1]). — Id quod factum est a. 223 a. Chr. n.[2]). Postea vero labefactatis in dies rebus Boeoticis cum Achaeis denuo societatem iniere; auctore Polybio [3]) haud multum ante bellum ab Antiocho rege cum Romanis gestum (a. 192—189 a. Chr.). Quam defectionem ut ulciscerentur, mox Megarensibus a Boeotis bellum inlatum est [4]), ut in posterum τὰν ὁμόνοιαν τὰν ἐκ τῶν προγόνων παρδοθεῖσαν (1, 8 sqq.) inter urbes Aegosthena et Siphas stare non potuisse nemo non intellegat. — Atque a. 196 a. Chr. T. Quinctium Flamininum omnibus Graeciae civitatibus iussu populi Romani libertatem restituisse easque quae ante aliis gentibus fuerant sociatae denuo cum his iunxisse, sat est notum. Aetolis quidem Locrensium et Phocensium fines tribuit; Corinthum, Triphyliam, Heraeam Achaeis restituit (Liv. 33, 34, 8. 9). Quibus argumentis nisus non puto acerbius me notatum iri statuentem, ante id temporis Megarensium civitatem cum Achaeis foedere iterum fuisse coniunctam; quod ni fuisset, immo si Megarenses per totum bellum alterum Macedonicum (a. 200—197 a. Chr.) ut Locrenses, Phocenses, Corinthii cum Boeotis a Macedonum parte

1) Polyb. 20, 6, 8.

2) Polyb. 2, 52. Plut. Cleom. 17. — cf. Droysen, Geschichte des Hellenismus. III, 2. p. 111.

3) Polyb. 20, 6, 9; ad „βραχὺ δὲ πρὸ τῶν νῦν λεγομένων καιρῶν“ cf. quae capp. 2. 3 de Antiochi regis bello cum Romanis instanti disseruit.

4) Polyb. 20, 6, 10—12.

stetissent, dubitationi non locum esse, quin Flamininus horum quoque civitatem Achaeorum inde ab a. 198 a. Chr. cum Romanis foederatorum dicionis facturus fuerit. Qua de causa annis aut 198 aut 197 a. Chr. [1]) — longius ne recedamus manifesto Polybii testimonio prohibemur — et Megarenses a Boeotis defecisse et hos bellum eis intulisse statuendum. Quod si verum est, sequitur, inscriptiones nostras inter a. 223—197 a. Chr. lapidi esse incisas [2]). Ex his octo certe cum nostro titulo exteriori lapidis parti insculpti post eum sunt exarati; quinque: 3. 4. 5. 6. 7ª diversis archontum annis. Qui si unum minimum annum inter se distant, ut novissimus a. 197 confectus sit, efficitur titulum nostrum haud post a. 202, igitur inter a. 223—202 scriptum esse.

Ad eosdem fortasse annos (223—197 a. Chr.) revocandi titt. 17 Orch. Onasimi, Hyettii 159 Potidaïchi, 160 Caphisiae, 164 Theotimi Boeotarcharum annis exarati [3]), quibus aequales esse videntur titt. Megarici 3 Caphisiae, 4 Onasimi, 11 Theotimi, 34ª Potidaïchi Onchestiorum archontum annis confecti (cf. Foucart, Bull. de corr. Hell. IV. 1880. p. 84). — Ac cogitari sane potest, homines eosdem simul et Boeotarchas et Onchestiorum sacri foederis praesides fuisse [4]).

Iam memorandi titt. 14 Orch. et 492 Tanagr., quibus et Orchomeniorum et Tanagraeorum hospitium publicum confertur in Sosibium Dioscuridae filium Alexandrinum. Quem virum illustrem — cui etiam Cnidi statuam positam fuisse argumento est titulus a Newtono, „Cnidus and Halicarnassus“ pl. 95 in publicum editus — eum esse intellegendum, qui regnante Ptolemaeo Philopatore rebus Aegypti praefuerit (Polyb. 5, 35, 7 et saepius), apta coniectura assecutus est Foucart l. c. p. 98. — Itaque hos titulos inter a. 221—205 a. Chr. n.,

1) Anno 197 a. Chr. Flamininus Thebas expugnavit Boeotosque acerrimos Romanorum hostes ad foedus cum Romanis ineundum coegit (Liv. 33, 1. 2. Plut. Flamin. 6. Zonar. 9, 16).

2) Annis 223—192 a. Chr. tribuit Foucart, „Explications des inscr.“ ad Lebasii titulos supra memoratos.

3) Onchestiorum archon prodiit etiam in tit. 237, 1 Thesp.

4) Vide quae Foucart l. c. de hoc magistratu probabiliter disseruit.

quo anno defuncto Philopatore ab Agathocle occisus esse videtur Sosibius (Polyb. 15, 25 sqq.), exaratos est verisimile.

Restant tituli Thebani duo paucis inter se annis distantes 316. 317. — Ac titulum priorem, quo hospitium publicum tribuitur Nobae Axybi filio Karthaginiensi, post a. 146 a. Chr., quo anno Karthago diruta est, confectum esse non posse in propatulo est. Lux offunditur tempori, quo scriptus sit titulus, unius Boeotarcharum nomine *ΙΠΠΙΛΟΣΥΜΛΡΙ.ΛΟ* v. 14, quae verba esse legenda *Ἱππίαο, Εὐμαρίδαο* Ahrensius (II, p. 522) praestantissima coniectura evicit. Ita esse corrigendum alterius tituli scriptura, in quo duo Boeotarcharum nomina: *Αἰτώνδαο* [1]), *Ἱππίαο* (316, 13. 14. 317, 17. 18) iterum occurrunt, egregie stabilitur.

Dubitari prorsus nequit, quin hi tituli ad eosdem fere annos sint revocandi; quae sententia communi dialecti ratione formas vulgares plurimas adsciscentis [2]) comprobatur. Quo argumento nisus proximis a. Chr. saeculis tribuendos tuo iure contendas. Atque de Aetonda, cuiusnam urbis in Boeotorum concilio fuerit legatus, nil constat. Hippias vero Thebanus, qui inter principes Boeotorum factionis Macedonicae erat, Polybium (22, 4, 12) si audis, Boeotarchae munere functus est eodem anno vel proxime antecedenti, quo Philopoemen septimum dux Achaeorum est creatus, i. e. a. 187 a. Chr. n. [3]). Succedebat Hippiae Alcetas quidam (ib. 13); verum anno demum 171 una cum reliquis Macedonicae factionis principibus urbe pulsus est [4]). Quorum factionem usque ad hunc annum

---

1) Itaque K² p. 30 coniectura, in titulo priore *Χαιρώνδαο* esse corrigendum refellitur.

2) Vide haec: *αι* = *η*: *καί* ubique, *Αἰτώνδαο* 316, 13. 317, 18 (non debebat Meister l. c. V p. 195 haec dicere: „die a l t e Schreibung *αι* ist noch überall beibehalten“), *ε* = *ι* ante voc.: Θ]εός 316, 1. (:*ἰ*[*ώ*]*σας* 11. -*ιόντων* 12. 317, 14), *ει* = *ι*: *ἀτέλε*[*ιαν* 317, 7 (:*ἀτέλιαν* 316, 8), *ϝ* omissum: *οἰκίας* 317, 12 (:[*ϝ*]*οικίας* 316, 7), *σσ* = *ττ*: *θάλασ*[*σαν* 317, 11 (:[*θ*]*άλατ*[*τ*]*αν* 316, 10). *υ* = *ου*, *ιου*: *τύχα* 316, 1 (:*Ἀξιούβω* 5. *ἀσουλίαν* 9.), *ωι* = *οι*: *αὐτῶι* 317, 13, de quo sono vide p. 23 extr. sq.

3) De rebus ad chronologiam pertinentibus cf. Hertzberg, Geschichte Griechenlands unter den Römern. I. Halle 1866. p. 165 in adnot.

4) Polyb. 27, 1, 11. 2, 3.

honores plerumque sibi capessivisse, ipsa fert rerum natura; ut penes eosdem fere per multos annos summi magistratus fuerint. Qua re fretus non metuo ne audacior sim, adnuente titulorum sermone hoc proferens: Hippiam eum, qui titulis nostris commemoretur, atque illum, cuius mentio fiat apud Polybium, eundem fuisse et utrumque titulum annis inter 187 — vel eos qui proxime antecedebant – et 171 a. Chr. intercedentibus tribuens. — Hippiam quanti Perseus Macedonum rex aestimarit, inde licet concludere, quod eum patria pulsum benignissime excepit et inter familiarissimos habuit. — Eodem statim anno, quo Thebis pulsus erat, a Perseo Romam missus est, ut eum ab inimicorum calumniis defenderet (Polyb. 27, 6, 2); proximis annis (169/8) ad Genthium Illyriorum regem, ut eum ad societatem cum Perseo contra Romanos ineundam commoveret (Polyb. 28, 9, 3. 29, 3, 1). Omnino vero Hippias Macedonum regi in bello cum Romanis gesto ab intimis erat consiliis, quam ob rem propter miserum eventum mox regi invisus factus est (Polyb. 28, 10, 1).

De Noba [1]) Karthaginiensi nil innotuit. Verum tamen — quamquam non nego fieri potuisse, ut in negotiatorem quendam Karthaginiensem de communi Boeotorum bene meritum civitas conferretur — tamen nemini puto non magis adridere Boeckhii ad hunc titulum (CIG 1565) prolatam sententiam: „Arbitror autem illum Nobam a Karthaginiensibus in Graeciam missum legatum esse, ut de communibus adversus Romanos consiliis ageret.“ — Cui sententiae extemplo fundamentum struitur Livi testimonio lib. 41, 22 haec enarrantis: „Legati (scil. a Romanis Karthaginem et ad Massinissam missi) nonis Iuniis ex Africa redierunt . . . compertum tamen adfirmaverunt, legatos ab rege Perseo venisse, iisque noctu senatum in aede Aesculapi [2]) datum esse. Ab Karthagine legatos in Macedoniam missos et rex (int. Massinissa) adfirmaverat, et ipsi parum constanter negaverant.“ — Agitur de anno a. u. c. 580 = 174 a. Chr., quo tempore Thebis Hippias

---

1) Nomen Poeni fuisse videtur Nobach; cf. Num. 32, 42. Jud. 8, 11.

2) Deum Esmun Poenorum dici adnotat Weissenborn.

inter summos rerum administratores erat. — Immerito fidem huic loco abrogavit Nissen, „Kritische Untersuchungen über die Quellen der vierten und fünften Dekade des Livius.“ Berl. 1863. p. 241: „Es ist eine der gewöhnlichen Verdächtigungen gegen Karthago, welche gar keinen Glauben verdient. Das Factum steht in unserer erhaltenen Ueberlieferung so vereinzelt da, dass sich nicht ermitteln lässt, ob und wie viel Wahres zu Grunde liegt. Die Annalisten [1]) malen mit ihrem groben Tüncherpinsel feststehend den Massinissa weiss, die Karthager schwarz; jener ist der uneigennützige aufopfernde Römerfreund, diese mit Ausnahme der feilen Aristokratie jeder Hinterlist und Schurkerei fähig.“ — Mihi contra Nobas ille inter principes legationis ad Perseum missae fuisse videtur, qui etiam cum Boeotorum principibus Perseo familiarissimis communicationem inierint. Quominus vero Karthaginienses cum Perseo Boeotisque foedere iuncti bellum inferrent Romanis, impedimento fuit Massinissae suspicio.

Cum legati Romanorum nonis Iuniis a. 174 a. Chr. ex Africa redierint, primo vere eo missos esse est credibile [2]). Utique vero legationes et Persei regis et Karthaginiensium haud post a. 175 factae esse sunt putandae. — Quibus exploratis senatus Romanorum denuo legatos ad Perseum misit (Liv. 41, 22, 3). Proxima ad eum missa erat legatio a. 176 (Polyb. 25, 6, 5. 6), Romam redierat a. 175 (Liv. 41, 19, 4). Unde fit verisimile, a. 175 a. Chr. ad finem vergente Boeotis res fuisse cum Karthaginiensibus eodemque tempore decretum lapidi esse incisum. — Titulum alterum 317 aliquanto plures formas vulgares quam nostrum exhibentem annis 174—171 a. Chr. adsignaverim.

Iam habes quasi stamina totius disputationis meae. — Ad ceterorum titulorum aetatem statuendam si minus omnibus

---

1) Unger, „Die röm. Quellen des Livius in der vierten und fünften Dekade“. Philol. III. Suppl.-Bd. 1877. p. 179 sq. Livium hoc loco Claudium Quadrigarium secutum putat.

2) Quae Livius de rebus a. 175 exeunte et 174 incipiente gestis narraverat, ea ante cap. 21 interciderunt. cf. Nissen l. c.

argumentis destituti sumus, at tamen eis, quibus temporis spatium, quo sint concepti, accuratius definiatur, egemus [1]). Imprimis est dolendum, quod quae fuerit singulorum Boeotiae oppidulorum labente aetate — ac maxime tertio et altero a. Chr. saec., quo tempore longe plurimas quae ad nostram memoriam sunt propogatae inscriptiones Boeoticas scriptas esse infra demonstrabo — condicio plane fere ignoramus. Verum — ut dixi iam supra — titulorum, quos certis annis adscribere licet, sermone accurate explorato et cum ceterorum comparato fieri non potest, quin quibus maxime temporum spatiis unusquisque titulus sit exaratus, pro certo adfirmare liceat.

Sed priusquam ad singula accedamus, necesse est nos ante reddere rationem, num recte dialecti mutationes, quae certis annis in hac illave Boeotorum urbe usurpatae fuerint, ad ceteras transferamus. — Atque de formis vulgaribus delabente aetate in dialectum inrepentibus sat est probabile, non fuisse eandem sermonis condicionem ab uniuscuiusque oppidi incolis usurpati, cum res ipsa ferat, ut in regiones gentibus alii dialecto adsuetis finitimas maturius formae illis adamatae propagentur. Illud potius quaeritur, num illae mutationes, quae Boeotidi maxime sunt propriae, ab universis Boeotis eodem tempore adscitae fuerint, ut inscriptiones omnes eandem sermonis condicionem exhibentes eidem aetati adscribere liceat. — Quae res ipsis titulis probatur. Namque si conferas tit. 309 Theb. ca. a. 350 a. Chr. exaratum cum tit. 11 Orch. anni 330 a. Chr. n., eaedem plane occurrunt sonorum mutationes (vide tab.). Eadem similitudo emergit conlato tit. 13 Orch. cum 181 Acraeph., qui eiusdem Boeotarchae anno exarati sunt, et eiusdem urbis paucis annis recentiore 182. Neque aliud animadvertes comparatis titulis 14 Orch. cum 492 Tanagr. eiusdemque aetatis 489—491. 493. 494; aut 21 Orch. cum 162 Hyett. huic aequali.

---

1) Titulos dialecto Boeotica confectos omnes anno 146 a. Chr. esse vetustiores inde efficitur, quod in tanto titulorum numero nullum occurrit nomen Romanum. Cf. Meister, Fleckeis. ann. l. c. p. 520.

I. De adiectivis et genetivis possessivis[1]).

Adiectiva possessiva ab Aeolibus per longissimum temporis spatium esse servata et grammatici docent et titulorum ratione efficitur. Cf. e numere titulorum Thessalici sermonis speciem praebentium prae ceteris Pharsalicum ab Heuzeio, „annuaire de l'association pour l'encouragement des études Grecques“. 3e année. 1869. p. 115 editum; e titulis Aeolum Asianorum dialectum prae se ferentium Eresi repertum C 123 A 5. 37. 38. — Eidem sermonis legi adstrictus est Boeotorum sermo. Eo vero ab illis recedit, quod in Boeotide ab adiectivis possessivis adiectiva denuo non formantur, sed eorum vice more a ceteris Graecis usurpato genetivi funguntur[2]). — A quo tamen usu dicendi in titulis antiquissimis hic illic recessum est; vide *Διων(ο)ύσιος* e *Διων(ο)υσι-ιος* ortum in tit. 311, 1 Theb.; — *Δωρόθειος* quoque in tit. 11, 14 Orch. huc facit a. 330 a. Chr. confecto, cum a vocibus in *-εος* adiectiva alias non deducantur (vide genetivos vocum in *-θιος* desinentium 13, 8. 24. 43/44; cf. adnot. 2). Nec tamen ullum exstat in titulis Boeoticis adiectivi possessivi exemplum a voce in *-δας* deductum, cum in Thessalorum sermone nomina in *-δαῖος* trita sint ac vulgata[3]).

---

1) Bergkium secutus „Beitr. zur griech. Monatskunde“. Giess. 1845. p. 16 et Ussingium „Inscriptiones Graecae ineditae“. Havniae 1847. ad tit. 23, 1 recte monuit Keil, Inscriptiones Thessalicae tres. Numburgi 1857. p. 5, adiectiva hoc genus haud dubie possessiva esse, non patronymica, ad titulum imprimis Ussingi modo laudatum (= Lb 1269) provocans: *Ποντάλα Πονταλεία κόρα Τιτυρεία γυνά;* quo in titulo cum voci *Τιτυρεία* nisi adiectivi possessivi notio inesse non possit, etiam adiectiva filiorum filiarumve nomina exhibentia — velut *Πονταλεία* — in possessivorum significationem esse accipienda concludere licet.

2) Cf. Boeckh. ad CIG 1574: „Excipiuntur ea patrum nomina, quae iam ipsa patronymica sunt.“ Ad quam Boeckhii observationem nil novi attulit Kumanudes, *Ἀθήν.* IV. 1875. p. 295. — Idem p. sq. suo iure negavit, a nominibus in *-ιος* vel in *-ειος* adiectiva posse derivari, immo genetivos semper locum habere.

Vide etiam adiectivorum possessivorum copiam ab Ahrensio II p. 535 congestam, a Keilio l. s. c. p. 5 ampliatam.

3) Itaque quae sola vox hanc sermonis consuetudinem infringere videa-

Servata exhibet adiectiva possessiva titulus antiquissimus 65 Lebad. inter a. 399—369 a. Chr. exsculptus, in hominis quidem Boeoti nomine *Π(ο)υϑόνικος Φιλοκράτειος Ταναγρῆος* vss. 23—27; contra peregrinorum nomina more ab eis usurpato per genetivos expressa comparent. Qui idem mos valet in tit. 309 Theb. circiter a. 350 a. Chr. confecto, peregrinorum nomina exhibenti, cum in tit. 308 Theb. et 268 Leuctr. eiusdem aetatis adiectiva fiant obviam. — In tit. 11 Orch. a. 330 a. Chr. lapidi inciso adiectiva ceterum religiose retinenti offendit *Τελέσταο* genetivus v. 11; quae forma quadratarii me iudice socordiae debetur ad similitudinem nominum in *-δας* (*Σαώνδαο* genetivus suo iure locum tenet in v. 13; vide p. anteced.) pro *Τελεστῆος* (quod nomen exstat procul dubio in tit. 308, 5 Theb.) vitiose exarata, cum adiectiva multo demum posteriore aetate genetivis locum cessisse titulorum testimonio constet nec sit probabile, harum formationum de principatu certamen integrum maxime saeculum superasse. — In tit. 387 Tanagr. antecedenti paene aequali excepta *Ἀργίω* voce v. 1, quae excusationem habet, adiectiva strenue sunt servata. Item adiectiva retenta in tit. 12 Orch. misere lacerato et describentis erroribus pessime foedato eodemque, ut e sermonis condicione evincitur, haud multo post titulum antecedentem lapidi insculpto. — Idem dicendum de tit. 234 Thesp. 66 Lebad. 169 Cop. 311—313 Theb.

Recedit a more sancito tit. 13 Orch. praeter maximum adiectivorum numerum genetivos non nullos exhibens. Atque formae in *-ίω* (v. 8. 24. 43/44) et in *-δαο* (v. 33/34. 34. 35. 41. 44) desinentes habent excusationem; offendunt *Ἀρίστωνος* 16. 42. 49. *Βιόττω* 20. *Θιοτίμω* 22/23. 23. *Σομφόρω* 25. [*Ἀλκ*]*έταο* 42. *Ἐρωτίωνος* 43. — In eiusdem Boeotarchae anno scripto tit. 181 Acraeph. et paulo hoc recentiore 182 eadem plane sermonis species deprehenditur. Namque in titulo priore praeter octo adiectiva possessiva genetivus exstat in v. 3 *Γρ(ο)υλίωνος*; ne-

---

tur *ΘΥΝΑΡΧΙΔΗΟΥ* in titulo recentissimae aetatis 72 Lebad. minime cum K[2] ad XXXVI[a] *Θυναρχιδή*[*ω*], sed cum R 1311 (in transcriptione) *Θυναρχίδ*[*α*]*ο* est intellegenda.

que aliter in titulo posteriore praeter sex adiectiva (*Θεδωρίδαο* genetivus in v. 7 sane excipiendus) genetivi deprehenduntur *Εὐβώμω* v. 5. *Ἀμεινίαο* v. 7. — *Παρραλίωνος* genetivus in tit. 310 optimae aetatis Theb. v. 1 ceterum adiectiva suppeditanti nescio utrum lapicidae errori an describentis vitio sit tribuendus. — Hos titulos omnes, cum u sonum prisco more per *Y* litteram exaratum ostendant (vide quae de huius soni scriptura exponam p. 27) neque in *οι* soni locum *υ* inrepserit, anno certe 230 a. Chr. recentiores putare non licet (de *οι* sono in *υ* attenuato vide p. 23).

Iam vero in titulis pro *οι* sono genuino *υ* adulterinum adsciscentibus genetivi campum tenent. In tit. 14 Orch. inter a. 221—205 procul dubio exarato et adiectivi (*Μνασιγενείω* v. 2) et genetivi (*Θίωνος* ibid.) exemplum deprehenditur. Eiusdem aetatis tit. 18 Orch. praeter genetivorum plurima exempla adiectivorum praebet tria: *Τελεσιππίω* 8/9. *Μεκγήω* 9/10. *Φιλοκλειίω* 12. — Titulus 170 Cop. his fere aequalis in vss. 2—6 adiectiva, a v. 8 genetivos ostendit; item tit. 236 Thesp. in primis duobus versibus adiectiva, in ceteris genetivos suppeditat.

In ceteris id genus titulis omnibus genetivi adiectiva prorsus expulerunt. — Unde efficitur, eadem aetate in Boeotorum sermone adiectiva possessiva exstirpata esse, qua *οι* sonus in *υ* sit attenuatus. Cuius diphthongi mutationem si vere inde ab a. 230 fere a. Chr. invaluisse censuerimus (vide p. 23), genetivos etiam — licet aliquot annis ante hic illic deprehendantur — circa hunc ipsum annum adiectiva plane expulisse erit statuendum.

II. De αι et οι diphthongis in (ᾰε) η et (οε) υ attenuatis.

Sonorum *αι* et *οι* attenuationes in dialecto Boeotica adhibitae seiungi inter se plane nequeunt, cum tam arcto vinculo inter se cohaereant, ut de altera utra agentes simul alteram non solum perstringere, sed accurate debeamus tractare, ut mutuo sese illustrent.

a) de αι et οι sonis ante consonas et in exitu vocabulorum exstantibus.

Huc trahi licere omnia dativorum sing. I et II decl. exempla in *AI* et *OI*, utpote quorum terminationes aetate satis vetusta a brevi vocali initium fecerint [1]), effici videtur tit. 355 Tanagr. antiquissimo, in cuius tituli versu hexametro *Κῑτ(ο)ῦλοῐ* vocem in diphthongum correptam desinere metri ratione arguitur. Itaque *OI* litteris in inscriptionibus vel vetustissimis non *ωι* sed *οι* soni vim tribuere praestat. Quod idem de *AI* litterarum significatione valere sat est probabile. — Quare nil mirum, quod exemplum *αι* diphthongi in ᾱ vocalem attenuatae in dialecto Boeotica probabilius desideratur. Nam quod in tit. 52 Chaer. *Ἀρτάμιδι Εἰλειθυία* exstat, ab eo qui descripsit turbatum esse, cum titulo insequenti huic simillimo *Εἰλειθίη* praebenti fit probabile, tum aliorum apographis evincitur. Ideoque in tit. 330 Tanagr. *Ἐπὶ Ἀθανοδ[ώ]ρα[ι* et 343 *Ἐπὶ Εὐ[ξ]ενίδα[ι* *ι* litteram detritam esse erit statuendum.

Omnino vero *αι* sonus nisi in titulis antiquissimis non deprehenditur. Exstat autem in hisce: 1 Orch. 49 Chaer. 191. 192 Thisb. 212. 234 Thesp. 281 Theb. 344. 383[c] 2 Tanagr.

οι sonus in titulis optimae aetatis notam prae se ferentibus deprehenditur hisce: 5 Orch. 94 Coron. 219. 225. 235 Thesp. 276. 286. 290 Theb. 353. 355 Tanagr.

Mox vero *αι* et *οι* diphthongi vi prisca ac genuina se abdicarunt atque ad simplices vocales *η* et *υ* sunt delapsae, de quibus corruptionibus infra pluribus agemus.

Inter utrasque terminationes (*αι*, *οι* vetustiores et *η*, *υ* recentiores) in medio versantur *αε*, *οε* soni in titulis, qui in Tanagrae confinio effossi sunt, quae terminationes *ι* sono in *ε*

---

1) Adhuc viris doctis stetit sententia, ᾰι et οι terminationes correptione ex ᾱι et ωι esse natas. In dubitationem vocavit G. Meyer in libello „Herr Prof. von Wilamowitz-Möllendorf und die griech. Dialekte“. Leipzig 1878. p. 14 formationes in αι et οι locativos adfirmans esse habendas, qui dativorum vice ceterorum Graecorum in ᾱι et ωι desinentium functi sint; in comparationem vocatis dativis qui feruntur plur. in -σι exeuntibus, quibus non nunquam locativorum vim subesse est consentaneum. Quam quidem opinionem ego non improbandam censeo.

debilitato ex *αι*, *οι* fluxerunt; velut *ᾰ-ι*, *ο-ι* — *ᾰ-ε*, *ο-ε*. Quae attenuationes in titulis deprehenduntur sat vetustis omnibus: *Ἀβαεόδωρος* 356. 383ᵃ 10. *Δ(ο)υσανίαε* 357. *Ὀ[κ]ί-βαε* 358. *Fεκαδάμοε* 359. *Χοε[ρ]ίλος* 360. 383ᵈ 11. *Πολ(ο)υαράτοε* 370. *[Ἀ]μεινοκλείαε* 371. *Μοέριχος* 383ᵃ 6. *Ἀριστόθοενος* ib. 7. *Fεργαένετος* ᶜ5. *Κοέρανος* ᵈ1 Tanagr. — Accedunt tituli Harmae reperti duo: *Αἐσχρώνδας Αἐγιτ* — *Διων(ο)ύσοε* 335. *Πλαύχαε* 336. — Unde apparet, pristinas *αι* et *οι* diphthongos, quae exstant in antiquissimis titulis Tanagraeis (vide pag. super.) aliquanto ante novam litteraturam in usum receptam *ᾰε* et *οε* potestatem induisse.

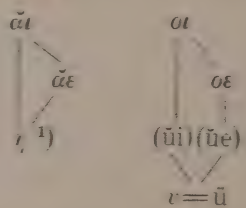
Idem *ι* sonus ad *ε* in diphthongis delapsus deprehenditur hic illic in sermone Attico; cf. Franz, elem. epigr. Gr. No. 36, 4: *Αἐερόπα;* in vasculo quodam (Monum. ined. dell' inst. II, 25) *Αἔθρα*. Item *Λαοδάμεεα* pro *-εια* scriptum exstat apud Franz l. c. No. 36, 7. 13 (cf. Ross, Arch. Aufs. 2. Samml. p. 545). — Quae cum ita sint et cum excepto sermone Tanagraeo et horum finitimorum *αε* et *οε* sonorum in nulla Boeotorum urbe inveniantur exempla, non dubito, quin hae formae ad sermonem Atticum vulgarem sint relegandae, unde ad Boeotorum finitimos permanaverint [1]).

1) Item — ut alios taceam — mixta dialecto Thessalica et Doridis mitioris quae dicitur specie exaratus est tit. Pharsalicus supra (p. 15) memoratus; ut erat Pharsalus urbs in confinio Thessalorum et Achaiae Phthiotidis sita. Atque Thaumacis, in urbe admodum vicina, Doridem mitiorem regnasse argumento sunt tituli C 103. CIG 1772. 1773. *Ἀθήν*. II. 1874. p. 317. — Formas vero Doricas in titulo has deprehendas: 1) genet. in *ου*: v. 3 pro solita in *οι*. 2) *ε* ante vocales Doriensium more servatum: 4ᵇ. 13ᶜ? 10ᵃ. 11ᵇ. 37ᵃ; — cum Thessalicum *ι* inveniatur in tit. Metropolitano Lk IV No. 219, v. 12. 20, in tit. Pheris reperto Ussing l. c. No. 20, in tit. Crannonio maximi pretii C 101, 15; — 3) variatur inter *η* et *ει* sonum, quorum ille a Doriensibus servatus, hic a Thessalis ex *η* attenuatus est: *Ἡρα-* 10ᵃ. 22ᵇ. 26ᶜ. 32ᵈ. praeterea *η*: 18ᵃ. 7ᵇ; — at *ει* v. 4. 5. 15ᵈ, terminationes in — *εις*, alia; — 4) *α* Doricum deprehenditur in *-στρατος* 20ᵃ. 23ᶜ. 39ᶜ. 46ᶜ. 47ᶜ, quae vox Thessalis aeque atque Boeotis et Aeolibus Asianis (vide p. 35ᵉ) — *στροτος* sonuisse putanda est. Idem *α* sonus in *ο* offuscatus comparet in *ὀνγραφεῖ* C 100, 10. 101, 24; *ὀνάλουμα* 100, 12. 101, 26. *ὀνέθειχε* Uss. No. 21. — Itaque non debebat Beermannus mixto huius tituli sermone deceptus Ahrensium (II p. 529 n. 2, 1) vituperare in tit. Crannonio C 100, 1 *στροτα]γέντος* supplentem.

αι sonum ca. a. 400 a. Chr. in ῃ abiisse inde fit probabile, quod priscae litteraturae monumenta ad unum αι praebent, in titulo vero 65 Lebad. inter a. 389—369 a. Chr. confecto ῃ locum tenet: Ταναγρῇος v. 24. 27 (de αι soni ante vocales positi varia condicione vide p. 24).

οι soni mutationum Beermann l. c. p. 42 hunc adfirmat fuisse ordinem: οι, ö, υ (ū): atque οε sonum idem fere valuisse contendit quod Romanorum oe. Quod mihi non probatur. Immo ex exemplis a Rossio congestis (vide p. praeced.) id sumere licet, ι tantum sonum diphthongum claudentem in ε attritum neque sonum priorem mutationi obnoxium fuisse; cf. imprimis ει in εε debilitatum. Quo argumento nisus etiam οε Boeotorum in ο-ε soni vim accipiendum et cum Curtio „Erläut. zu meiner griech. Schulgramm." [2]p. 25, sonum ö a Graeco ore utique alienum fuisse statuendum duco. — Nec minus in Curtii et Dietrichii partes (Gött. Nachr. 1862. p. 495; cf. Grundz. der griech. Etym. [4]p. 706: — Fleckeis. ann. 1872. p. 24) signa transfero, οι primum in ui esse obscuratum, dein ui in υ (= ū) coaluisse censentium.

Cernitur αι et οι sonorum mutationes in dialecto Boeotica fuisse hasce:

1) In infimae aetatis titulis ῃ vocalis ex αι diphthongo orta interdum in ει sonum comparet dilatata. Vide haec: Ἀθανεῖος 29. 6. Θειβεῖος 8. 12. 24. Orch. Εὐϝετειρὶς 399. Εὐετειρὶς 400. Ταναγρεῖων 495. 9. Ἀθανεῖων 10. Ταναγρειων 504. 3. 505. 6 Tanagr. — Sed hanc attenuationem in Boeotorum sermone iustam fuisse, pro certo adfirmare vix ausim. — Ceterum et ipse hic ει sonus aetate Romana in ι vocalem simplicem mutatus est, quemadmodum etiam eis temporibus, quibus prisca litteratura obtinebat, omne ει non ex productione compensatoria ortum in ι attritum deprehenditur; cf. Καλλιγιτων 4 Orch. alia. Sat antiquis vero temporibus etiam ει sonus productione compensatoria natus hic illic in ι abiit; qui usus dicendi solemnis est in vocibus in -κλεια desinentibus (Ἀμεινο-

In Tanagraeorum sermonem multo antequam nova litteratura in usum reciperetur — quo tempore ceteris αι et οι soni erant adamati — αε et οε inrepserunt. Neque in his formae in αι et οι mediis interpositis αε et οε ad η et υ delapsae sunt; immo η et υ statim in locum sonorum αι et οι successerunt. Id quod titulis evincitur, in quorum plurimis οι et υ soni promiscue usurpati deprehenduntur (vide tab.), οε non fit obviam [1]).

Iam quo argumento nisus Beermann l. c. p. 41 οι soni

κλείαε 371 Tanagr. propter ει sonum in Ἀμεινο- suspectum ad similitudinem sermonis Attici formatum videtur; de ᾶε sono Attico vide p. 19 extr. — at Ξενόκλια in eiusdem urbis titulo aequali 367). — Aliquanto post etiam genetivos in -ειος ex εσ-ος, η-ος ortos in -ιος corruptos esse, permagno titulorum numero demonstratur. -ειος enim locum non habet nisi in titulis adiectiva servantibus. Unde colligere licet, ca. medium tertium a. Chr. saec. horum sonorum mutationem invaluisse (cf. p. 17). — Cum vero unumquodque -ειος ex εσ-ος, η-ος natum in -ιος reperiatur detritum, -εῖος terminatio ex έϝ-ος, ῆ-ος genita locum tenet in titulis qui aetatem tulerunt omnibus. At tamen in huiusmodi etiam voces Romanorum aetate sonum attritum inrepsisse argumento sunt grammaticorum testimonia βασιλίος aliaque Boeotorum esse adfirmantium.

1) Δαμοτοίδαο vox in tit. 36, 1 Orch. — quo in titulo omnibus aliis locis υ scriptum comparet — rem nostram non tangit, cum a Keilio l. c. p. 31 — recte id quidem meo iudicio — propter formationem a Graecae linguae legibus alienam in dubitationem sit vocata eiusque loco Δαμοκλίδαο proposita.

Neque Μενοίταο, nomen hominis Phocensis, in tit. 33, 26/27 Orch. huc facit e dialecto Phocensium Dorica aperte petitum.

Vox conclamata est ΜΥΡΙΧΟΣ in tit. 24, 1 Orch., de qua lis est — praesertim cum in v. 2 dativi in οι terminatio (Διωνύσοι) sit servata — utrum sonum praebeat genuinum u, an ü e Μοίριχος corruptum adulterinum. — Quam vocem Beermann l. c. p. 41 a μύρρα vel μύρον deducendam censuit. Contra Ahr. II p. 520 et K p. 18 e Μοίρ — profectam esse voluerunt. In dubio reliquit Boeckh ad CIG 1579). — Ac dubitationi sane locus est, cum in titulis plurimis haec vox a Μοιρ-, Μυρ- initium faciens reperiatur. Exstat Μοιρίχω in tit. 153, 7 Hyett. 414 Tanagr. Μοέριχος 383[a] 6 Tanagr. Μύριχος 144, 10 Hyett. 174, 17 Cop. — Μύριχος autem voculam in his titulis formam genuinam non praebere, sed e Μοίριχος corruptam, e condicione eorum cernitur. Namque tit. 144 Hyett. u sonum veterum more per Υ litteram scriptum non exhibet; proponit ubique ου vel ιου (vide tab.). Dein οι sinceri loco exstat υ. — Neque aliter tit. 174 Cop. ου et ιου pro u suppeditat; υ pro οι. Itaque in his quidem Μύριχος voculam e

in *υ* mutationem statuat „in aliis Boeotiae urbibus (praeter Orchomenum) imprimis Thebis et Thespiis multo demum post (scil. novam litteraturam receptam) esse adhibitam", ego ignoro. Vereor, ne virum doctum litterarum rationes deceperint. — Namque ipsis titulis luculentissime id evincitur, eodem tempore, quo Orchomeniis *οι* priscum in *υ* sit delapsum, etiam reliquorum oppidorum incolis hanc mutationem placuisse. En habes titulorum testimonia: In tit. 13 Orch. et 181 Acraeph. eiusdem Philocomi Boeotarchae anno exaratis, neque aliter in tit. 182 Acraeph. — qui propter eiusdem vatis nomen, quod fit obviam in tit. 181, 4 et 182, 8, paulo tantum his est recentior — formae in *οι* exstant servatae neque is sonus ea aetate aut Orchomeniis aut Acraephiensibus in *υ* abierat. — Tit. 14 Orch. ea aetate exaratus, qua *υ* novicium in *οι* soni locum subrepere coepit (vide tab.), aequalis est titulo 492 Tanagr. (vide p. 10). Exstant in illo sex formae in *οι*, tres in *υ*; in hoc titulo septem in *οι*, in *υ* nulla. — Verum quominus concedamus, ea aetate, qua titulus noster lapidi sit incisus, unum *οι* sonum in Tanagraeorum sermone regnasse, prohibemur titulis aequalibus in iudicium vocatis. Ac titulus 491, cum supra nostrum in lapide exstet exaratus, aliquanto certe ante hunc scriptus

---

Μοίριχος esse corruptam satis constat. — Iam vero titulos 12. 13 Orch. si inspexeris, obvia erit haec vox in illius v. 18; neque huius tituli v. 40 formam praebere aliam, sat est probabile (cf. *ΜΥΡΤΩΝ* v. 25). — Qui tituli cum in ceteris vocibus *οι* antiquum strenue ostendant servatum, neque in hac *οι* sonus in *υ* abiisse est putandus. Immo cum u soni antiquam scripturam per *Y* in plurimis formis retineant (vide tab.), etiam in nostra voce *Y* litteram u sonum significare efficitur.

Unde apparet, in Boeotorum sermone et *Μούριχος* (id quod ceteris Graecis *Μύριχος* sonabat) et *Μοίριχος* — quod postea in *Μύριχος* abierit — in usu fuisse.

Titulum vero nostrum cum Beermanno (l. c. p. 6) et Meistero Fleckeis. ann. l. c. p. 516, 7) ad aetatem satis reconditam reicere non licet cum propter formas vulgares non nullas adscitas: *Κλειν-* v. 3. *αἰδοντος* (e vulgari *ἀείδοντος*) v. 4, tum propter genetivos adiectivorum possessivorum loco strenue adhibitos. Cernitur, eum aetate illa multo esse recentiorem, qua *Y* littera ad u sonum exprimendum usurpabatur (vide p. 27). Quae cum ita sint, *Y* litteram et in hac voce et in *Ἱαρώνυμος* in eod. v. et in *Διωνύσοι* v. 2 *υ* sonum vulgarem significare contendo.

in omnibus vocibus *οι* antiquum servavit. At tit. 489 eodem archontis anno, quo tit. 491, eodem potius die confectus praeter quattuor formas in *οι* tres adscivit in *υ*. Unde efficitur, etiam eo tempore, quo scriptus est tit. 492, in Tanagraeorum aeque atque in Orchomeniorum sermonem *υ* novicium in *οι* soni locum se insinuare coepisse. — Adde titulos 21 Orch. et 162 Hyett. eodem Ctesiae Boeotarchae anno exsculptos, quorum neuter merum *οι* servavit, uterque *υ* sonum corruptum arcessivit. — Quae cum ita sint, veritatis speciem prae se ferre videtur sententia, *οι* soni in *υ* attenuationem in omnibus Boeotiae oppidulis una eademque aetate esse factam.

Iam si quaerimus, quo tempore haec mutatio sit orta, animadvertitur tituli Aegosthenensis inter a. 223—202 a. Chr. exarati (vide p. 10) sermonem *οι* soni in *υ* attenuationem respuere, omnino exhibere dat. sing. II decl. — nam ceteras formas etiam ad Megarensium sermonem relegare licet — in *οι* desinentes: v. 2. 11. 16. Quae formae tituli sonis e Megarensium dialecto petitis distincti (vide haec: *ε* = *ι* ante voc. *καλέονϑι* v. 7 (: *παρίωνϑι* 4). *η* = *ει*: *ἐπιδή* 2. *ἐκτεϑήκανϑι* 6. *σ* = *τ*: *Σιφεῖες* 5. *Σιφείων* 2. 5. 10. 12. *υ* = *ου*: *συνόδως* 7. *ϑυσίας* 12. *ὑπαρχέμεν* 13 (: *κουρωϑείει* 14). *δαΐζοι* = *δαΐδδοι* ibid.) ex hac fluxisse nequeunt, quoniam Doridi mitiori formae in *ωι* erant adamatae (vide *τῶι δάμωι* v. 19. 20. *αὐτῶι* 21).

In titulis vero eiusdem aetatis 16—22 Orch. (vide p. 10), qua etiam scripti videntur tituli 159. 160. 164 Hyett. — praeter *οι* sonum *υ* se insinuavit, ita ut in non nullis sonum genuinum plane expulerit (21. 22 Orch. et in Hyett.). Qui tituli cum omnes annum 223 a. Chr. non excedant, si forte ca. a. 220 a. Chr. sunt exarati, apparet, *οι* soni in *υ* mutationem in Boeotorum sermone ante a. 230 maxime a. Chr. n. factam esse non posse.

Quae sententia non infringitur titulorum 316. 317 Theb. sermonis condicione, quorum ille a. 175 a. Chr., hic inter illum atque a. 171 a. Chr. scriptus est (vide p. 13). Exhibent hi tituli formis vulgaribus inquinati permultis dativorum exempla per *ΟΙ* litteras scripta haecce: *τοῖ δάμοι* 316, 3. [*αὐτ*]*οῖ* 7. — *τοῖ δ*[*άμοι* 317, 3. *αὐτοῖ* 7. — At cum *αὐτῶι* fiat obviam 317,

13 atque a quadratario neglegentissimo littera *O* pro *Ω* haud raro sit exarata — *ἰόσας* 316, 11. *-ονος* 15. *πολέμο* 317, 9. *Ἀσωποδώρο* 15 — etiam formas in *OI* desinentes ad communem dialectum relegandas contendo litteris *OI* pro *ΩI* per vitium exaratis. Nec sane cogitari potest, Orchomeni et Hyetti ca. a. 230 a. Chr. *οι* sonum in *υ* esse attritum, Thebis vero usque ad a. 170 a. Chr. sonum vetustiorem esse servatum.

b) de αι et οι sonis ante vocales positis.

AI et *OI* litterae ante vocales exstantes per omne aevum locum tenuerunt. Eam puto ob causam, quod ante vocales *ι* sonus diphthongos claudens apud Boeotos sicut apud ceteros Graecos ad j sonum proxime accedebat; cui sono cum Graecorum aures non favisse constet, saepissime plane neglectus est.

Est vero, ubi *αι* sonus etiamsi ante vocales positus vim genuinam servarit, ut posteriore tempore in *η* sit mutatus; unde fit, ut delabente aetate ante vocales *AI* (*αj* intell., cum tunc temporis mera diphthongus in *η* abierit), *α* (extruso nempe j sono), *η* (ex *αι* diphthongo attenuatum) promiscue reperiantur. Nec tamen ullam in his scripturis legem atque constantiam deprehendere licet. cf. *Ταναγρῆος* 65, 24, 27. *Ταναγραῖος* v. 25. *Πλαταεῖος* et similia saepenumero.

Easdem fere mutationes ante vocales posita subiit *οι* diphthongus. Tamen id discriminis intercedit inter *αι* et *οι* soni attenuationem, quod — cum *αι* genuinum et in *αj* et in *α* et in *η* abierit — *οι* diphthongo mutationes tantum in *οj* (eo nempe tempore, quo omne *οι* in *υ* delapsum est, *OI* litteras, ubi in titulis occurrant, non in *οι* merae diphthongi, sed in *οj* soni adulterini vim accipiendas esse, pro certo adfirmare licet) et *ο* (elisa j consona) adamatae fuerunt eaedemque promiscue adhibitae.

TOI voculam, ubi obviam fiat in catalogis militaribus, in *τοΐ* (= *τοιί*) vim esse accipiendam neque *τοί* significare inde concluditur, quod in titulis recentioris aetatis semper *τυί* forma iota demonstrativo praedita, nunquam simplex *τύ* deprehenditur.

Contra in omnibus etiam infimae aetatis titulis Boeotorum nomen *Βοιωτ-* semper neque unquam *Βοωτ-* scriptum legitur.

III. De u (*Y*, *OY*) sono in *ιου* depravato.

a) Y, OY.

Et Boeotos et Lacones u sonum genuinum retinuisse, ceteros Graecos in ü debilitasse docent grammatici. Qui sonus in titulis vetustioribus per solam *Y* litteram, in recentioribus more ceterorum Graecorum per *OY* scriptus invenitur.

Huius scripturae mutationis ansam Beermann l. c. hanc fuisse ait: „quia appetebant, ut in litterarum pronuntiationibus sibi conveniret cum Atticis, quorum *OY* eo quidem tempore iam *μονοφθόγγως* ū dicebatur." — Atque de causa, cur Boeoti mutarint scripturam, ego libentissime concedo; verum rem turbavit haec contendens: Atticorum *OY* tunc demum temporis ad simplicem vocalem redactum fuisse. — Immo omni tempore *OY* Atticorum *μονοφθόγγως* pronuntiatum est atque ita potius dicendum: Quo tempore *Y* littera, usque ad eam aetatem u pronuntiata, in Atticorum oribus in ü abierit, ad illum sonum significandum litteris *OY* eos usos esse. — Iam vero esse improbandam, quam alteram Beermann attulit causam: ea aetate Boeotis iam opus fuisse signo *Y* ad ü sonum significandum, in quem interea abierit *οι* diphthongus — ipsis titulis evincitur, quippe quibus aperte demonstretur, multo demum post novam litteraturam a Boeotis receptam — ca. a. 230 fere a. Chr. n. (cf. p. 23) — *οι* in *υ* abiisse. Itaque hoc unum tenendum: nulla alia de causa, quam ut sibi cum ceteris Graecis conveniret, Boeotos priscam litteraturam sprevisse, adscivisse Ionicam.

Nec tamen proxima aetate post novam litteraturam in usum receptam hoc scribendi genus apud Boeotos adeo invaluit, ut lapicidae noviciorum ductuum omnino rationem haberent. Imprimis u sonus Boeotorum maxime proprius etiam multo post *Y* littera scriptus invenitur. — Ac titulus eorum, quos certis annis adscribere licet vetustissimus 65 Lebad.

circa vel aliquanto ante a. 370 a. Chr. exaratus (vide p. 7), ceterum litteratura Ionica perfectissima scriptus praeter *Y* scripturae plurima exempla unum exhibet in *OY* v. 26. — In censum non venit propter mixtam sermonis speciem tit. 308 Theb. victoriam Leuctricam laudibus extollens. Utrumque titulum a quadratario sive Attico sive Ionico exsculptum videri tuo iure contendas, praesertim cum *E* littera *ει* sonum significans in titulis multo recentioribus deprehendatur (cf. tit. 309 Theb. 7 Orch.).

Circiter a. 350 a. Chr. confectus tit. 309 Theb. per *Y* scripta sex exhibet exempla: v. 1. 10. 11. 24. 12. 22 [1]); duo per *OY*: v. 4. 9. — In eiusdem aetatis titt. 310 Theb. 268 Leuctr. solum *Y* deprehenditur. Quae littera exarata invenitur quater in tit. 11 Orch. anno 330 a. Chr. tribuendo: v. 6. 8. 11. 14; — ter *OY*: v. 5. 7. 9. — De vocis fragmine -*ύξενος* v. 7 non liquet, utro modo sit restituendum; nec licet pro certo adfirmare, num *Πο*- litterae v. 5 *Πο*[*υϑ*- sint supplendae.

In tit. Aegosth. Lb 1 temporis spatio inter a. 223—202 a. Chr. intercedenti tribuendo *OY* deprehenditur v. 14. Formae in *Y* quae occurrunt v. 7. 12 ad Megarensium potius sermonem relegandae videntur, cum verisimilitudinis speciem prae se non ferat, usque ad a. 200 fere a. Chr. *Y* et *OY* scripturas fluctuasse.

At tamen sat est difficile accurate definire terminum, ultra quem scriptura vetustior quadratariis non placuerit, cum in mediae aetatis monumentis non liqueat, utrum *Y* littera in soni genuini u an in vulgaris ü vim sit accipienda. Verum cum constet has formas iam inde ab a. 370 a. Chr. de principatu certasse (vide tit. 65 supra memoratum) primum non est verisimile, illam scripturae ambiguitatem integrum saeculum superasse; dein e titulorum sermone alias formas vul-

---

1) Excipienda sane nomina peregrinorum, quorum sermonis species in Boeotorum titulis saepenumero religiose servata deprehenditur. Vide gen. in *ου* in peregrinorum nominibus Doridi mitiori faventium et in hoc tit. v. 19. 25 (cf. Meister, l. c. V p. 193) et in tit. 65 Lebad. Cf. etiam p. 16. p. 28 adnot.

gares aut aversanti aut adsciscenti de *Y* litterae vi ac significatu admodum certum fit iudicium. Qua de causa quae huius scripturae exempla exstant in tit. 16 Orch. neque sonos vulgares plane respuenti eodemque praeter u sonum *ιου* novicium hic illic ostendenti (vide tab.) formas vulgares habere licet. Qui titulus cum inter a. 221—205 a. Chr. exsculptus sit, ea saltem aetate *Y* litteram ad significandum pristinum sonum iam non fuisse adhibitam cernitur. Quam multo ante hanc aetatem *OY* litterae *Y* vetustam expulerint, haud aeque perspicitur. Nec tamen annum maxime 250 a. Chr. veterem scribendi morem excedere est probabile.

b) IOY.

Labente aetate in *ου* soni locum — et longi et brevis — *ιου* = *jου* adulterinus subrepsit [1]). Quem sonum imprimis post *ν*, *λ* et dentales consonas *δ*, *τ*, *ϑ* locum habere exemplis propositis demonstravit Meister Fleckeis. ann. l. c. p. 523.

Verissime de ratione, quando *ου* ponatur, quando *ιου*, Beermann l. c. p. 57, hoc proferens: promiscue *ου* et *ιου* usurpari. Qui si hoc dicit: „Unde equidem non collegerim, re vera Orchomenios etc. tali pronuntiationis inconstantia usos esse (Ahr. II, 519), sed scriptores potius aequabilitatem scripturae non curasse" — equidem ita potius iudicandum censeo: eo tempore, quo *ου* et *ιου* promiscue in lapidibus exarata occurrant, fieri non potuisse, quin etiam in vulgi sermonem *ιου* recentius in *ου* vetustioris locum se insinuare coeperit, ut aliquamdiu hi soni de principatu dimicaverint. Si enim quadratarii has formas in vita cottidiana non promiscue usurpassent, plane non potest intellegi quanam re moti in exarandis his sonis variaverint.

Atque sonus novicius *ιου* nisi in titulis sat recentibus non deprehenditur. Inrepsit vero in tit. 13 Orch. sermonem, ubi inter permulta soni u per *Y* et *ου* scripti exempla unum exstat in v. 18 per *ιου* exaratum. Qui titulus certe medium tertium a. Chr. saec. non excedit. Dein saepius hic sonus

1) De j parasitico in voce — *ϑοτος* = *ζοτος* vide quae protuli p. 31 [b]).

fit obviam, quem ca. a. 200 a. Chr. maxime viguisse argumento sunt tituli Hyetti reperti.

Titulis Thespiensibus, Thebanis, Plataeensibus, Tanagraeis nisus erit fortasse, qui contendat, civitates ad Atticae fines propius accedentes minus favisse sono adulterino. Nec tamen ita licet statuere, cum hi tituli u soni exempla perpauca suppeditent, inter quae pro numero eorum hic illic *ιου* sonus deprehenditur.

Quo vero iure Beermann l. c. p. 56 haec contendat: „Imprimis in titulis Orchomeniis, deinde in Coron. Alalc. Theb. *ιου* pro *ου* (*υ*) sive brevi sive longo subinde scribitur“ — non est perspicuum.

IV. De ε ante vocales in ι mutato.

Sat vetusto tempore in Boeotorum sermone *ε* soni vice ante vocales positi *ι* sonus tenuior fungi coepit. Quam sonorum commutationem inde originem duxisse est credibile, quod primum post *ε* sonum ante vocalem insequentem j sonus parasiticus se insinuaverit, dein *εj* soni in simplicem vocalem *ι* coaluerint. — Pari ratione *ϝ* sonus parasiticus inrepsit in voce *Βακεύϝας* in tit. 1 Orch. — Cuiusmodi formationis haec inveniuntur exempla: *ἀνέθεjαν* in compluribus titulis Acraeph. et Plat. *Θεjογίτα* in tit. 295 Theb.

In titulis anno 350 a. Chr. vetustioribus — quo fere tempore prisca litteratura omnino abolevisse est putanda (vide tit. 309 Theb. et anno 330 a. Chr. confectum 11 Orch.) — *ε* servatum exstat in hisce: 60, 5 Lebad. 237, 2 Thesp. 268, 2 Leuctr. 286 Theb. 383^c 8. 15^d 10 Tanagr. In aequalibus fere titulis *ι* reperitur: 4 Orch. 63 Lebad. 222 Thesp. 289. 307 II, 2. 309, 3. 23 [1]) Theb. 347 Tanagr. Unde apparet, etiam

1) *Θεο-* v. 18 in nomine hominis peregrini in censum non venit (cf. p. 26 adnot.), neque *Καλλέας* in tit. 16, 167 ut in homine Thesp., quorum sermonem sat maturo tempore formis vulgaribus intermixtum fuisse docent tituli. Itaque quae exstant Thespiensium nomina in *Θιο-* vss. 167—169 ad Orchomeniorum sermonis similitudinem confecta sunt. Neque offendit *Πουθέαο* in nomine hominis Tarentini 32, 22 (:*ι* in vss. 2. 12). — Dubia sunt *Ἐτέαρχος* in titulo pessime tradito 37, 6 et *-στέαο* 34, 5.

ante novam litteraturam receptam in ε soni locum ι inrepsisse.

In recentioris notae titulis ι sono campus patet latissime. Atque tituli Orchomenii omnes fere — praeter 17—19 — ε ante vocales in ι verterunt, ε haeret in tit. 11, 14 a. 330 a. Chr. confecto (at ι exstat in v. 2. 3. 4. 5. 11 bis). — In tit. 54 Chaer. ca. a. 200 a. Chr. confecto ι locum tenet v. 4. 7. 10. — ε in ι mutatum exhibent tit. 66 Lebad. circa medium tertium a. Chr. saec. exaratus (v. 1. 2. 3) et 68 illo aliquanto recentior; 72 bis ι (v. 1. 2), semel ε vulgare (v. 3); quod idem deprehenditur in tit. 70, 1 neque hoc ab a. 150 a. Chr. longius recedenti. Recentissimae notae est tituli 68 subscriptio v. 14: *Θεόδοτος ἵππαρχος*. — Tituli Hyettii ca. a. 200 exarati omnino praebent sonum attenuatum ε. — In tit. 169 Cop. medii tertii saec. quinque formae in ι, ε vulgaris exemplum unum (v. 28) invenitur. In eiusdem urbis tit. 170 paulo recentiore formae in ι bis, in ε semel occurrunt. — In tit. 182 Acraeph. medio tertio saec. lapidi inciso v. 3 obviam fit sonus peregrinus. In 181 aequali et 184 recentiore ι est servatum. Tituli Thespienses annum 230 a. Chr. omnes fere non excedentes inter maximum numerum formarum e dialecto Attica petitarum ε semper suppeditant, quod in sermone hominum Atticae finibus tam propinquorum non mireris. Idem sonus, in titulo quarti fere a. Chr. saec. 237, 2 bis qui deprehenditur, utrum priscus Boeoticus an novicius sit habendus non liquet. Tit. 274 Plat. ca. a. 200 a. Chr. exsculptus ε praebet v. 5. — In Thebanorum quoque sermonem ε vulgare inrepsisse, dein aliquamdiu cum ι sono de principatu dimicasse, altero demum saec. plane eum expulisse titulis demonstratur. — Atque in tit. 310 post a. 250 a. Chr. non exarato ε reperitur in v. 5; item sonus vulgaris deprehenditur in titulis 313. 314. Uterque reperitur in tit. anni 175 a. Chr. 316; ε v. 1, ι v. 11. 12; — solum ι in titulo fere aequali 317, 14. In ceteris ε vulgare locum tenet.

Etiam in Tanagraeorum sermonem e mature se insinuavit. Nec tamen in dialecti speciem titulo 387 suppeditatam inrepsit. ε ostendunt tituli 402. 456 alterum a. Chr. saec.

excedentes et 503, 3 (at ι 5. 9) a medio altero a. Chr. saec. vix recedens. — Unde elucet, hunc sonum a Tanagraeis acerrime esse servatum etiam tunc temporis, cum plurimas formas vulgares arcessiverint, ut quando ε vulgare ab eis coeptum sit scribi, e titulorum exemplis evinci nequeat.

Quibus circumspectis id cernitur: circa medium quartum a. Chr. saec. in Boeotorum sermone in ε prisci locum ι successisse; inde a medio tertio saec. praeter Tanagraeos iterum illum sonum e vulgari dialecto petitum eis adamatum fuisse. Itaque audacius quam verius Beermann l. c. p. 19: „Primae ε in ι verterunt Tanagra, Orchomenus (Chaeronea, Coronea); secuntur Lebadea, Copae; perdiu ε retinuerunt Thebae et Thespiae."

V. De aliquot sermonis inconstantiis.

a) De ς in vocabulorum exitu abiecto.

ς sonum in fine vocabulorum non nunquam in sermone gentium, quae Aeolidi favebant, elisum fuisse, docent grammatici; cf. nominativos I. decl. in α desinentes, velut *ἱππότα*, *νεφεληγερέτα* alios. — Ex titulis vero cernitur, hanc pronuntiationis socordiam Boeotis quidem ea aetate, qua scripti sunt tituli neque in omni genere vocabulorum neque in his ipsis vocabulis semper placuisse, ut certa quaedam lex, quando pronuntiatum sit ς, quando non pronuntiatum, proferri nequeat. — Hic sonus neglectus occurrit vero in titulis hisce: 2. 11, 4 (anni 330 a. Chr.). 13, 12. 18, 30. 54. 70. 37, 5 Orch. — 216 Thesp. — 307 I, 9. 12 Theb. — 387[a], 22. [b]19 Tanagr.

Unde si quis concludat, Aeoles aeque atque Romanos antiquis temporibus ς in fine vocabulorum tam ambiguo sono pronuntiasse, ut modo litteris traditum sit, modo neglectum, recentiore tempore omnino hunc sonum locum tenuisse, ego quae contra dicam, non habeam.

b) De vocibus Διόδοτος, Θεόδοτος.

δ sonus in vocibus Διόδοτος, Θεόδοτος non nunquam j sonum parasiticum arcessivit. Vide Διοιδότω transpositione j soni e Διο-δjότω ortum 152, 6 Hyett.; quae vox in Διυδότω abiit in tit. 149, 11 eiusdem urbis. Neque aliter [Θ]ειδότω e Θε-δjότω ortum est in tit. 15, 20 Orch. Θείδωρος Θ[ει]δώρω 252 a15 Thesp.

Saepius δj sonus solemni apud Graecos more (vide Curtius, Grundz. d. griech. Etym. 5p. 107) in ζ abiit[1]), cuius mutationis haec exstant exempla: Διόζοτος 173, 20 Cop. Διοζότι[ος 307, I 9. Θεοζότιος 310, 5 Theb. Θεόζοτος 383c 15. Θιό]ζοτος 387a 17. Θιοζότα 453. 454 Tanagr.

ζ sonus σ consanguineum sibi adscivit in voce Θεόσζοτος 402 Tanagr. (cf. Βυσζάντιοι 309, 20 Theb. Βυζζάντιοι in tit. Attico R 1304 col. 4, 6).

Est ubi Θεο- in Θε- corruptum deprehendatur; cuius formationis exempla haec reperiuntur: Θεδωρίδαο 182, 7 Acraeph. (at Θιοτέλιος 184, 3). Θεδώρα 241, 25. Θέδωρος 26. 244, 26 Thesp.; at Θεοδότω 239, 3. — Cuius Θεο- voculae in Θε- correptae exempla plurima exstant in titulis Megaricis.

c) De ε ante σ impurum in ει dilatato (Θεισπ-, -φειστ-).

In Thespiensium nomine ε vocalis non nunquam in ει diphthongum dilatata est. Cuius vocis exempla quae exstant haec sunt: Θεσπιεῖος 15, 9. Θεισπ- 16, 24. 27. 44. 57. 125. [127/128.] 137. 148. 152. 168. 169. 171; Θεσπ- [76] 170. Orch.; Θεισπ- 166, 4 Hyett.; Θεσπ- 181, 1. Θεισπ. 4 bis. 182, 5. 8 Acraeph.; 242, 4/5. 245, 3. 246, 3. 247, 5. 248, 2. Thesp. Θεσπ. in huius urbis tit. 250, 3. — Dein Θεισπ- in tit. 274, 7 Plat. — Item Θεόφεστος 16, 119. Θιόφεστος v. 27. 37; Θιόφειστος v. 167. 169. Orch.

Huius dilatationis ansam cum Joh. Schmidtio „Vokalismus der indogerm. Spr.“ I. p. 112 ad insequentem sibilantem re-

---

1) Trita ac vulgata est omnis δ in ζ (= δj) mutandi consuetudo in dialecto Eliaca.

ferre non dubito. — Vide quae attulerunt exempla aliunde deprompta Fuehrer l. c. p. 24. Meister l. c. V p. 213.

VI. De formis vulgaribus.

Cum tituli Boeotici qui exstant omnes fere aetate Macedonica sint confecti, fieri vix potest, quin quo propius unusquisque titulus ad aetatem dominationis Romanae accedat, eo pluribus formis e sermone vulgari petitis sit inquinatus. Quas omnes hic enumerare longum est. — Harum formarum etsi plurimas ad certas leges revocare non licet, cum aut magistratuum, qui titulorum exempla conscripserint, aut quadratariorum, qui lapidibus inciserint, neglegentiae debeantur, tamen dubitari non potest, quin haud paucae dialecti formas genuinas in dies magis expulerint.

a) De *υ* sono vulgari, qui a medio fere tertio saec.[1]) in *ου* soni meri Boeotici locum se insinuasse est putandus et

b) de *ε* sono vulgari eodem fere tempore a Boeotis usurpato vide quae dixi pp. 19 sq. 21 sq.

c) De ϝ sono controversia est, utrum in titulis Boeoticis suo iure locum teneat, an ad antiquitatis speciem sit exaratus. — Quam posteriorem sententiam Clemm „Kritische Beitr. zur Lehre vom Digamma im Anschluss an dessen Wiederherstellungsversuch bei Hesiod" (Curt. „Studd." IX. de titulis Boeoticis agens pp. 426—440) totus amplexus est. — Mihi contraria constat sententia. (Vide quae de fide antiquitatis monumentis non temere abroganda disserui p. 6.) — Nec tamen in titulis labentis aetatis unumquodque ϝ esse retentum potest exspectari, sed interdum aeque atque alios sonos Boeotis proprios abolevisse est putandum. Id quod titulis demonstratur. Neque vero est offensioni, quod cum in Ionum et Atticorum sermone ϝ sonus iam pridem esset exstirpatus, vivebat ac vigebat in oribus Boeotorum [2]).

---

1) *Υ* litteram in titulis vetustioribus *ου* sonum significare exposui p. 25 sq.

2) Hunc sonum etiam in mediis vocabulis a. 386/385 a. Chr. ab Idaliensibus Cypriis religiose servatum fuisse, argumento est tit. C 118,

Atque in mediis praecipue vocabulis aetate admodum vestusta ϝ abolevit, cum huius consonae in vocibus, quarum stirps in -εϝ- desinit, servatae exemplum exstet nullum. Immo eliso ϝ per productionem compensatoriam η vocalis nascebatur, quam Boeotis in ει abiisse nemo ignorat (cf. *βασιλέϝ-ος*, *βασιλῖ-ος*, *βασιλεῖ-ος*). Qua in re admirationem movet Lebadensium nominis inconstantia, quod formatum non est — sicut *Κορωνεύς*, *Θεσπιεύς* alia — a strirpe in -εϝ-, immo ab ipso urbis *Λεβάδεια* nomine deductum. Dativi enim pluralis forma iustae legi adstricta *Λεβαδείοις* (nempe e *Λεβαδέϝ-οις*, *Λεβαδῄ-οις* solita in hoc casu declinationum confusione — de qua vide prae ceteris Fuehrer l. c. p. 28 sq. — orta) non reperitur. Exstare videtur *Λεβαδειαίοις* in tit. 60, 1 a nominativo *Λεβαδειαῖος* formatum, *Λεβαδειῄοις* iusta αι soni in η mutatione 67, 1. 68, 1; genetivus *Λεβαδειῄων* 66, 1. (65, 1). — *Λεβαδηίω* genet. sing. forma si revera suppeditatur tit. 182, 7, cuius sermo sibi non constat, lapicidae vitio potius tribuenda, quam e *Λεβαδαιίω*, quod explicatione caret, repetenda [1]).

---

quem ad belli aetatem ab Evagora Salaminiorum rege, qui totam fere Cyprum insulam suae dicionis fecerat, inter a. 394—385 a. Chr. cum Persis gesti revocandum esse comprobatur Diodori testimonio lib. 14, 98 (ad Ol. 97, 2 = 391 a. Chr.) haec enarrantis: „(*Εὐαγόρας*) *τῶν μὲν ἄλλων πόλεων ταχὺ τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν· Ἀμαθούσιοι δὲ καὶ Σόλιοι καὶ Κιτιεῖς* (cf. C 118, 1) *ἀπέχοντες τῷ πολέμῳ πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν Περσῶν βασιλέα περὶ βοηθείας κτλ.* — dein lib. 15, 4 (ad Ol. 98, 3 = 386 a. Chr.): *Οἱ δὲ Πέρσαι* (cf. *Μᾶδοι* 118, 1) *τῇ ναυμαχίᾳ* (ad Citium commissa Evagoram) *νικήσαντες εἰς Κίτιον πόλιν ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις ἤθροισαν. ἐκ ταύτης δ᾽ ὁρμώμενοι πολιορκίαν συνεστήσαντο πρὸς τῇ Σαλαμῖνι καὶ τὴν πόλιν ἐπόρθουν κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν.*“ — Hoc anno Idalium quoque urbem a Persis Citiensibusque eorum sociis esse expugnatam et denuo subactam (*κατέϝοργον* v. 1 = *καθεῖρξαν*, circumvallarunt, obsiderunt) procul dubitatione est positum. Quae sententia firmatur titulo alio Idaliensi M. Schmidt, „Samml. kypr. Inschr. in epichor. Schrift.“ Jenae 1876 No. II: . . . . *βασιλέϝος Μιλκιάθωνος Κετίων κὰ Ἠδαλίων βασιλεύ[οντος* . . . ., quem regem ab a. 385 usque ad a. 370 fere a. Chr. Citii regnasse constat (vid. Deecke — Siegismund in Curt. studd. VII. 1875 p. 235). — Unde probatur a. 386 a. Chr. Evagora rege devicto ab Idaliensibus hoc decretum esse confectum.

1) Scrupulum adhuc movet viris doctis *Ἐρϝαοίοις* vox in tit. C 115 Eliaco, quam Ahr. I, 280 *Ἡρϝαῴοις*, Kirchhoff „Arch. Ztg.“ 1877 p. 197 *Ἡρ-*

Διο- [1]), *Διί* sine *ϝ* exaratum exstat in omnibus titulis; *αἴδοντος* e vulgari *ἀείδοντος* ortum 24, 4. 25, 3 (at *ἀϝυδός* merum Boeoticum 32, 11. 15. 19. 21. 23. 25); *εὐεργέτης* in omnibus titulis (at *ϝεργ-* 159, 9. 160, 16. 163, 8. 383ᶜ 5. — *Γεωργοφιλίω* ex Atthide petitum in tit. 170, 3; quae vox in Boeotorum sermone *Γαοϝεργοφιλίω* sonare debuit); *Εὐίστιος* 169, 23 (at *ϝίστορες* compluriens). — *Εὔοινος* 239, 4 errori lapicidae tribuendum pro *Εὐθοίνω* (v. 3) vitiose exaratum.

Non nunquam *ϝ* soni etiam in initio vocabulorum neglecti exempla obviam fiunt. Vide haec: *ἕς* 497, 2 (Atticorum *ἕξ* 23, 4. 5. 12. 309, 11. *ἕκτη* 16, 8). *Ἀναξίωνος* 67, 2 (cui voci Meister l. c. VI p. 2 No. 6 versui praecedenti *ϝ* sono adiciendo succurrere studuit). *Οἰνοχίδαο* 15, 18. *ἕκαστος* 22, 43. 51. 53. (54). *ἰδίως* 56, 3.

d) Vocem *ξενο-* (*προξενία*) in titulis Boeoticis sexcentiens occurrentem quominus pro forma genuina Boeotica habeam, impedimento est productionis compensatoriae omissae exemplum, alioquin a Boeotis strenue servatae. Quam quidem antiquitus *ξενϝο-* sonuisse titulorum testimonio evincitur (vide quae exempla ex monumentis collegit Renner in Curtii „Studd." I p. 171). Itaque haec formatio Boeotorum dialecto abiudicanda et sermoni vulgari tribuenda est. — *ξεινο* vox Boeoto-

---

ϝαωίοις legendam censuerunt. Nec tamen Heraeenses aliter quam *Ἡραιεῖς*, *Ἡραεῖς* audiebant; cf. *Ἡραῆς* in tit. Arcad. Lb 340ᵃ, 28. — Quo argumento nisus equidem hanc formam *Ἐρϝαυίοις* (— ex *Ἐρϝαέϝ-οις*, *Ἐρϝαή-οις* eadem *η* soni in *ει* dilatatione, quae pervulgata est in sermone Boeotico, dein huius diphthongi inter sonos fuscos *α* et *οι* positae obscuratione ortam —) sonuisse iudicarim. Ceterum *Ἔρϝα*: *Ἥρα* = *κόρϝα*: *κώρα*.

In tit. Idal. C 118, 1 legd.: *τὰ(ν) πτόλιν Ἠδάλιον;* legitur *Ἠδαλίων*. At huius urbis incolas *Ἠδαλιέϝες* nominatos esse efficitur v. 2.

1) Reperitur vox Boetorum genuina *ω* sono praedita (nempe productione compensatoria orta) *Διώνυσος* in titulis hisce: 11, 6. 13, 18. 16, 3. 10. 131. 17, 7. 17. 27. 32. 18, 16. 19. 33. 46. 55. 67. 21, 25. 24, 2. 25, 2. 32, 2, 33, 10. 21. Orch. 144, 8. 146, 3. 7 bis. 147, 11. 150, 8. 10. 13. 152, 7. 153, 1. 155, 11 bis. 157, 5/6. 158, 7. 161, 3. 7. 9. 165, 16. 167, 10 bis. 168, 3. Hyett. 169, 13. Cop. 242, 2. 309, 13. 14. Thesp. 311, 1. 6. Theb. 396. 497, 4 Tanagr. — *Διόνυσος* forma vulgaris excepto tit. 387ᵃ 6 Tanagr. nisi in titulis recentissimis non reperitur. Exstat in his: 145, 9. 150, 10. 158, 2 Hyett. 242, 27. 252ᵇ 4 Thesp. 318, 2 Theb.

rum genuina (e *ξηνο-* orta) nisi in tit. 144, 6 Hyett. non deprehenditur. Aeolum Asianorum *ξεννο-* exstat in tit. 149, 11. 159, 10. 164, 10 Hyett. 529 Tanagr. — Ceteris placuit forma in *ξενο-* vulgaris.

d) Dum *ϝαργο-* in *ϝεργο-* abiit (vide s.) vox prisca *ἱαρός* *α* genuinum servavit. Vide haec exempla: 12, 29. 13, 33. 36. 23, 2. 10. 24, 1. 27, 3. 8. 12. 28, 11. 16. 29, 1. 6. 11 Orch. 54, 6. 56, 4 Chaer. 190, 5 Chors. 240, 5 Thesp. 309, 3. 23. 314, 1. 319, 2 Theb. 387ª 14. 405. 504, 3 Tanagr. — *ἱερ-* exstat tantum in tit. 184, 7 Acraeph. recentissimae aetatis. — Similiter *Ἀρτάμιδ-* 51, 3. 52, 2. 53, 1 Chaer. in *Ἀρτέμωνα* abiit in eiusdem urbis tit. 57, 4.

e) Vox *στροτ-* Aeolum more *α* sono in *ο* obscurato deprehenditur in titulis hisce: 13, 6. 29/30. 48. 17, 6. 22. 18, 13. 23. 21, 27. 22, 10 Orch. 67, 6 (?) Lebad. 157, 9 Hyett. 190, 1. Chors. 252, 18 Thesp. 307 II 8. 313, 3. 11. 315, 8. 15 Theb. 404, 2. 3. 461. 471 Tanagr. — *στρατ-* vulgare occurrit in tit. 11, 2 anni 330 a. Chr. 13, (32.) 34? (at *ο* v. 6. 29/30. 48 vide s.) 26, 24. 34, 3 Orch. 119, 4. 160, 9 Hyett. 252, 8. 9 (at *ο* 18 vide s.) Thesp.

f) De praepositionibus *ἀνά*, *κατά*, *παρά*, *ποτί* certum quid proferre non ausim. Verum veritatis speciem prae se fert sententia, Boeotis quoque sicut ceteris Aeolibus formas plerumque vocali in quam desinunt destitutas placuisse: *ἄν*, *κάτ*, *πάρ*, *πότ*; quas aetate admodum recenti vulgaribus locum cessisse. Atque *ἄνθεσιν* exstat in tit. 56, 4 Chaer.; contra *ἀνάθεσιν* 54, 8. 55, 6. In vocibus *ἀντίθειτι*, *ἀντίθεντι* formae truncatae sunt solemnes. *ἀγγράψη*, *ἀνφορά* reperiuntur in tit. 16, 29. 49.

κατά praepositioni campus latissime patet in formula: *κατὰ γᾶν κὴ κατὰ θάλατταν*, cuius exemplum nullum a. 230 a. Chr. exsuperat (vid. tit. 14); item *καταδουλίτταστη* exstat in titt. 27, 10/11. 28, 14. 29, 9 aliquanto recentioribus (at *τοὶ καδδαλήμενοι* in tab. Olymp. C 115, 6/7). — In uno tit. 316, 9. 10 recentissimo Theb. fortasse *κάτ* locum tenet: *κὰ[γ γ]ᾶ[ν] καὶ κὰτ [θ]άλατ[τ]αν*.

Ante articulum positae formae populares passim sunt servatae.

Iam si quae tota dissertatione fusius pertractavimus brevi conspectu hic proponimus, mutationes, quas Boeotorum dialectus temporum decursu subierit, fuerunt haece:

αι, οι	pro	*ᾱι, ωι*	ante	a.	500	a. Chr. (?)	
η	„	*αι*	ca.	„	400	„	
ι	„	*ει*	„	„	„	„	
ει	„	*η*	„	„	„	„	
ι	„	*ε* ante voc.	„	„	350	„	
ου	„	*Υ*	omnino	„	250	„	(350—250)
ιου	praeter	*ου*	ca.	„	„	„	
gen. possess.	pro	adiect.	„	„	230	„	
υ	„	*οι*	„	„	„	„	

Formae vulgares in omnis aetatis titulis. Inter quas *ε* pro *ι* ante voc. inde ab a. 250 a. Chr.

TABULA

ad dialecti Boeoticae mutationes illustrandas inde ab a. 350 fere a. Chr. usurpatas.

	Tituli Nr.	Tituli aetas.	Adi. possess.	Gen. possess.	οι serv.	υ = οι	u sonus = Y	u sonus = OY	u sonus ιου
Orchomenus.	11	a. 330/29 a. Chr.	=	v. 11	2	—	4 (5)	3 (4?)	—
	12	ca. a. 250 a. Chr.	=	—	3	—	5	v. 38	—
	13	= 181	=	9	=	—	8 (9)	7	v. 18
	14	= 492. a. 221—205	v. 2	v. 2	6	3	—	2	—
	15	ante a. 171 a. Chr.	v. 20	—	1	—	—	v. 12	—
	16	230—150 a. Chr. (bracket 16–39); 223—197 a. Chr. pauc. ann. dist. (bracket 16–22)	—	=	20	11	—	56 (57)	6 (7) (v. 166)
	17		—	=	—	6	—	8	6
	18		3	=	2	5	—	16	v. 7
	19		—	=	—	—	—	v. 2	—
	20	eiusd. anni (bracket 20–21)	—	=	1 (2)	—	—	3	—
	21	= 162	—	=	—	6	—	4 (5)	2
	22		—	=	—	5	—	—	—
	23		—	=	10	3	—	1	5
	24	ferre aequal. (bracket 24–25)	—	=	1	—	—	—	—
	25	= 26?	—	=	1	—	—	—	—
	26	= 25?	—	=	—	7	—	1	1
	27		—	=	—	4	—	5	—
	28		—	=	—	1	—	3	2
	29		—	=	—	3	—	3	—
	30		—	=	—	3	—	3	—
	31		—	=	—	4	—	4	—
	32		—	=	—	7	—	5	—
	33		—	=	v. 27 (Phoc.)	=	—	10	—
	35		—	=	—	3	—	3	1
	36		—	=	—	7 (8)	—	—	—
	37		—	=	—	—	—	2	1
	38		—	=	—	—	—	—	—
	39		—	=	—	—	—	1	—
Chaeronea.	51. 53	200—150 a. Chr. (bracket 51–58)	—	—	—	—	—	53, 1	—
	54		—	=	—	—	—	2	—
	55		—	=	—	—	—	1?	1
	56. 57		—	—	—	—	—	—	—
	58		—	—	—	—	—	—	—
Lebadea.	66	ca. a. 250 a. Chr.	=	—	2	—	—	—	—
	67	230—150 a. Chr. (bracket 67–72)	—	=	—	—	—	v. 13	—
	68		—	=	2	—	—	—	—
	70		—	(=)	2	—	—	—	—
	71		—	= 1	—	5	—	1	—
	72		—	—	—	1	—	—	—

	Tituli Nr.	Tituli aetas.	Adi. possess.	Gen. possess.	$οι$ serv.	$υ = οι$	u sonus $= Y$	u sonus $= OY$	u sonus $ιου$
Hyettus.	144		—	=	—	3	—	1	3
	145		v. 10	=	—	2	—	3	2
	146		—	=	—	3	—	1	3
	147		—	=	—	1	—	—	2
	148		—	=	v. 3	—	—	1	—
	149		—	=	v. 1	2	—	1	1
	150		—	=	—	2	—	1	4
	151		—	=	v. 3	1	—	2	1
	152		—	=	3	—	—	1 (2?)	2
	153		—	=	2	2	—	—	1
	154		—	=	—	—	—	1	—
	155		—	=	—	2	—	3	5
	156	a. 223—197 a. Chr.	v. 3	=	—	2	—	4	2
	157		—	=	—	3	—	2	1
	158		—	=	—	2	—	3	—
	159	= Lb 34[a]	—	=	—	2	—	1	2
	160	= Lb 3	—	=	—	2	—	3	4
	161		—	=	—	2	—	2	5
	162	= 21	—	=	—	3	—	2	3
	163		—	=	—	2	—	3	—
	164	= Lb 11	—	=	—	3	—	5	2
	165		—	=	v. 3	1	—	1	3
	166		—	=	—	1	—	—	—
	167		—	=	—	2	—	1 (2?)	1
	168		—	=	—	—	—	—	2
Copae.	169	ca. a. 250 a. Chr.	=	—	2	—	2	3	—
	170	ca. a. 230 a. Chr.	2—6	8 sqq.	(1)	—	—	1	—
	171		—	—	(1)	—	—	—	—
	172		—	=	—	2	—	1	3
	173	200—150 a. Chr.	—	=	—	1	—	—	1
	174		—	=	—	3	—	2	1
	175		—	=	—	1	—	—	—
	176		—	=	—	1	—	1	—
Acraephia.	181	= 13	=	1	3	—	3	1	—
	182	ca. a. 250 a. Chr.	=	2	4	—	3 (4)	2	—
	184	a. 200—150	—	=	—	1	—	2	1
	185		—	=	—	6	—	1	1
Chorsia.	186-190	ca. a. 200 .Chr.	—	=	186, 2 189, 1	187, 2 184, 3	—	187, 1	—
Thespiae.	237	ca. a. 350 a. Chr.	—	—	2	—	1	—	—
	239		1. 2	3 sqq.	2	—	—	2	—
	240		—	=	5	—	—	—	—
	241		—	=	4	—	—	—	—
	242		—	=	—	—	—	2	—
	243		—	—	—	—	—	—	—
	244		—	=	—	—	—	2	—
	245	230—150 a. Chr.	—	(=)	1	5	—	1	—
	246		—	—	—	8	—	1	—
	247		—	—	—	8	—	2	—
	248		—	—	—	4	—	—	—
	249		—	=	—	2	—	—	—
	250		—	=	—	2	—	1	—
	251		—	=	—	—	—	1	—
	252		—	=	—	—	—	a 1, b 2	—

	Tituli Nr.	Tituli aetas.	Adi. possess.	Gen. possess.	ι serv.	$v = o\iota$	u sonus = Y	u sonus = OY	u sonus ιov
Leuctra.	268	ca. a. 350 a. Chr.	=	—	1	—	2	—	—
Plataeae.	273	ca. a. 200 a. Chr.	—	=	—	—	—	—	—
	274		—	=	2	—	—	2	—
Thebae.	309	a. 350 a. Chr.	—	(=)	4	—	6	2	—
	310		=	1	—	—	=	—	—
	311	ca. a. 250 a. Chr.	=	—	—	—	=	—	—
	312		=	—	—	—	=	—	—
	313		=	—	—	—	1	—	—
	314		—	—	1	—	—	—	—
	315		—	—	7	—	=	—	—
	316	a. 175 a. Chr.	—	(=)	—	—	—	1	1
	317	a.175—171 a.Chr.	—	—	(vulg.)	—	—	—	—
	318		—	=	—	—	—	4	—
	319	230—150 a. Chr.	—	=	—	—	—	—	—
	320		—	—	—	—	—	—	—
	321		—	—	—	—	—	1	—
	322		—	—	—	—	—	1	—
	330		—	—	—	—	—	1	—
	[333]		—	—	—	—	—	2	—
Tanagra.	387		=	—	a 1	—	=	—	—
	388—426	a. 350—250 a. Chr.	—	—	414	—	401.404,2	389. 412. 421	396
	427—478		—	—	—	—	445	saepius	462. 466
	479—483		—	—	—	—	—	—	483
	485. 486		—	—	485, 2. 486	—	—	485	—
	487		—	—	3	—	—	—	—
	488		—	—	2	1	—	1	—
	489		—	=	4	3	—	2	—
	490		—	=	6	1	—	1	—
	491		—	—	7	—	—	1	—
	492	= 14	—	=	7	—	—	1	—
	493		—	—	2	—	—	1	—
	494		—	—	—	2	—	1	—
	495		—	=	—	5	—	1	—
	496	a. 230-150 a. Chr.	—	=	—	4	—	—	—
	497		—	—	—	5	—	3	—
	498		—	=	—	7	—	1	—
	499		—	=	—	7	—	2	—
	501		—	=	—	—	—	—	—
	503		—	=	—	7	—	1	—
	504		—	=	—	5	—	2	—
	505		—	=	—	1	—	—	—
	506		—	=	—	1	—	—	—
	507		—	—	—	1	—	—	—
	508		—	—	—	1	—	—	—
	510—532		—	—	—	—	—	525. 526. 530. 532	519. 527

INDEX TITULORUM [1]).

1) „Sylloge inscriptionum Boeoticarum dialectum popularem exhibentium“ apparatu critico et commentariolo instructa mox foras dabitur.

b) medii III. saec.

181. 182 M VI p. 19, 3. 4
3 Lb 584 a b

c) 250—150 a. Chr.

184. 185 M VI p. 21. 5. 6

Chorsia.

ca. a. 200.

186—190 M VI p. 47, 1—5

Thisbe.

a) ante a. 350.

191—194 M VI p. 46, 1—4

b) inc. aet.

195-203 M VI p. 46, 5-13

fere vulg.

204 M VI p. 47, 14
5 K LIX k
6 M VI p. 47, 15
7 „ „ 17

Siphae.

208-211 M VI p. 49, 1—4

Thespiae.

a) prisca mon.

212 M VI p. 9, 12
3 „ 7, 1
4 „ 8, 5
5 „ 7, 2
6 „ 8, 4
7 „ 7, 3
8 „ 9, 16
9 „ 9, 13
220 „ 10, 17
1 „ 8, 6
2 R 326
3.224 M VI p. 8, 9. 10
5.226 „ „ 7. 8
7 „ „ 11
8.229 „ 9, 14. 15
230.231 „ 10, 18. 19
2 Bull. III p. 137
3 ibid.
4-236 M VI p. 18, 41-43

b) 350—200 a. Chr.

237.238 M VI p. 11, 21. 22

c) 230—150 a. Chr.

239 M VI p. 14, 25
240 „ 12, 23
241.241 M VI p. 16, 32. 33
3 „ 13, 24
4 „ 15, 30
5 Phil. II S. = B p. 587
6-248 M VI p. 14, 27-29
9 „ 16, 31
250 „ 14, 26
1 „ 18, 52
2 „ „ 49

d) inc. aet.

253 M VI p. 17, 36
4 „ „ 34b
5 „ „ 35
6 „ „ 34
7 „ „ 36b
8 „ „ 37
9. 260 „ 18, 38. 39
261. 262 „ „ 44. 45
3 „ „ 42b
4 „ „ 48

Leuctra.

a) ante a. 350.

265-267 M VI p. 48, 1—3
8 „ 10, 20

b) inc. aet.

269 M VI p. 65, 4

Plataeae.

a) ante a. 350.

270.271 M VI p. 39, 2. 3
2 „ 38, 1

b) ca. a. 200.

273-275 M VI p. 39, 4—6

Thebae.

a) ante a. 350.

276.277 M V p. 185, 1. 2
8 A. Ztg. XXXIII p. 159, 5
9-283 M V p. 185, 4—8
284-286 „ 185, 11-13
7 D 8
8 Herm. VIII p. 425, 25
9-291 M VI p. 49, 1—3
2 Lb 568
3 M V p. 186, 10
4 „ „ 9
5-303 „ 187, 14-22
304 „ 185, 3
5 „ 194, 34
6 Lb 567
7 M V p. 187, 24. 25
8 Bull. II p. 23

b) 350—200 a. Chr.

309 M V p. 192, 33
310 „ 189, 28
1 „ 191, 30
2 „ 190, 29
3 „ 191, 31
4 „ 195, 37
5 „ 197, 48

c) ca. 230—150 a. Chr.

316 M V p. 194, 35
7 M VI p. 53, 48c
8 M V p. 195, 36
9 „ 197, 47
320 „ 196, 38
1.322 „ 199, 50. 51

d) inc. act.

323.324 M V p. 196, 39. 40
5.326 VI p. 52, 45 b. c
7 V p. 197, 45
8-330 „ 196, 42-44
331 „ 196, 41
2 „ 192, 32
[333 M VI p. 53, 48 b]

Glisas.

334 Lb 572

Harma.

335 M V p. 223, 1
6.337 „ „ 3. 4

Aulis.

338 Bull. II p. 590, 16

Tanagra.

a) prisca mon.

339-354 Ἀϑήν. IV p. 296, 1—16
355 M V p. 224, 10
356-367 Ἀϑήν. III p. 168, 1—12.
368 Bull. II p. 589, 2
9.370 „ „ 4. 5
371-376 „ „ 7. 12
7 „ 590, 15
8 „ „ 17
9 „ „ 19
380-82 M V p. 225, 17-19
3 „ 228, 54
4 „ 223, 2
5 „ 224, 9
6 „ 228, 52

b) IV. et III. saec.

387 M V p. 230, 55
8-416 Ἀθήν. IV p. 298, 1—29
417-425 Ἀθήν. IV p. 299, 31—39
426 Ἀθήν. IV p. 299, 41
7-428 „ III p. 170, 13. 14.
9 Ἀθήν. III p. 170, 17
430.431 Ἀθήν. III p. 170, 15. 16
2-440 Ἀθήν. III p. 170, 18—26
441-450 Ἀθήν. III p. 171, 28—37
451-478 Ἀθήν. III p. 171, 39—66

c) 230—150 a. Chr.

479-483 Ἀθήν. III p. 476, 1-5
484 Ἀθήν. IV p. 294, 6
5.486 Ἀθήν. IV p. 293, 4. 5
487.488 Ἀθήν. IV p. 293, 3 A B
9-494 M V p. 231, 56-61
495 „ 235, 75. 233, 66
6 M VI p. 64. 66e
7.498 M V p. 233, 67. 68
9.500 „ 232, 62. 63
501 „ 235, 74
2.503 „ 234, 69. 70
4-506 M VI p. 63 b—d
7-508 M V p. 237, 84. 85
9 M VI p. 64, 85 b
510-513 Ἀθήν. IV p. 299, 1—4
4-521 Ἀθήν. IV p. 300, 7—14
522 Ἀθήν. IV p. 300, 16
3-529 Ἀθήν. IV p. 301, 23—29
530 Ἀθήν. IV p. 301, 33
1 „ 302, 38
2 „ „ 41
3-535 Ἀθήν. III p. 174, 73—75
6 Ἀθήν. III p. 174, 77
537-543 Ἀθήν. III p. 174, 84—90
544.545 Ἀθήν. III p. 175, 95. 96
6-549 Ἀθήν. III p. 175, 100—103
550-554 Ἀθήν. III p. 476, 1—5
5 Ἀθήν. III p. 476, 7
6.557 Herm. VIII p. 427 Nr. 32, 4. 5
8 Herm. VIII p. 427 Nr. 7
9 Herm. VIII p. 427 Nr. 12
560.561 Herm. VIII p. 427 Nr. 15. 16
2 Herm. VIII p. 427 Nr. 18
3-565 Herm. VIII p. 427 Nr. 20—22
6 Herm. VIII p. 427 Nr. 31
7 K XLI b
8 M V p. 237, 86
9 „ 235, 76
570.571 „ 238, 87. 88

Vita.

Natus sum Guilelmus Larfeld Rhenanus die XXV. mensis Aprilis anno h. s. LVIII in vico Neukirchen prope Mursiam sito Arnoldo et Margaretha e gente Bruckschen parentibus, quibus adhuc superstitibus gaudeo. Fidem profiteor evangelicam. Ad conformandam studiorum rationem inde a puero summae in me auctoritatis erat Braemi pastoris et in theologia et in artibus humanioribus egregie versati usus familiarissimus, cui viro optime de me merito pium gratumque semper habebo animum. Litterarum elementis imbutus Schwalfenbergi et Haarbecki, utriusque tunc theologiae candidati, pastoris nunc illius Schlebuschensis, huius Haigerensis Nassoviae, egregia usus sum disciplina. Dein per sex annos fui in discipulorum numero gymnasii Adolphini Mursiensis, quod ante hos trecentos praeter unum annos conditum etiamnunc Zahni directoris, Rheini, Fischeri, Hollenbergi moderatione floret. Autumno anni LXXVII almam petivi Musarum sedem Rhenanam, cuius primo per quater senos menses, post per annum dimiduum Berolini versatus per tria semenstria civis fui. Docuerunt me Aufrecht, Bernays nuper defunctus, Buecheler, Gildemeister, R. Kekulé, Maurenbrecher, Menzel, Meyer, Schaarschmidt, Schaefer, Usener Bonnenses; Vahlen et Wattenbach imprimis Berolinenses. Exercitationibus epigraphicis ut interessem Buecheler, palaeographicis Menzel benigne concesserunt. Buecheleri praeterea et Useneri egregia benevolentia in seminarium regium philologorum receptus per bis senos menses eius exercitationibus sodalis interfui, Schaeferi in historicorum per sex semenstria. — Quibus viris omnibus gratias ago maximas; praecipue vero Buecheleri, Useneri, Schaeferi memoriam pientissimo semper animo colam.

Sententiae controversae.

---

1. Litterarum ductuum, qui obtinuerunt apud Graecos Macedonum dominationis aetate, certiores mutationum rationes secundum tempora diversae non possunt effici.

2. Curculionis fabulae Plautinae vss. 600. 601 ita sunt distribuendi: 600. Curc. Nullast mihi: nam quam habui absumpsi celeriter. Phaedr. Teneo. Curc. Quid negotist?

3. Ibid. Phaedromo tribuenda v. 604: Nugas garris. 608: Enimvero irascor.

4. Ibid. post vss. 364. 582 lacunae non sunt statuendae.

5. Ibid. non sunt falsarii vss. 33—38. 522—524. 527—532.

6. In emendando Cratylo Platonico penes librum B in vocabulorum formationibus restituendis, penes T in explendis lacunis maior est auctoritas.

7. Usque ad p. 389 liber B multo pluribus quam T inquinatus est interpolationibus.

8. *η, ηι, ει* Graecis idem fere sonuerunt.

9. ō (*ω*) sonum Graecis medio interposito o—u in ū (*ου*) abiisse non est verisimile.

10. Tit. Ussing l. c. Nr. 21 legd. censeo: [*Ὁ δεῖνα*] | *Αὐτονόει*[*ος*] | *ὀνέθεικε* | *το*[*ῦ*] *Ποτει*[*δ*]*οῦ*|*νι πὲρ τοῖ πα*[*τρὸς*] | *Αὐτονόο*[*ι*.

11. In Mytilenaeorum sermone $\bar{\alpha}\iota$, *ωι*, *ηι* diphthongi inter a. 324—300 a. Chr., in ceteris Aeolum Asianorum civitatibus paulo ante a. 324 ad vocales simplices sunt delapsae.

12. Quas statuit Bergk „commentatio de tit. Arcad.“ p. VII adnot. quattuor Cypriorum linguae varietates, titulorum argumentis non demonstrantur.
